

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra bezpečnostních studií

Terorismus osamělých vlků v Evropě

Bakalářská práce

Lone Wolf Terrorism in Europe

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Natálie Čermáková

AUTOR PRÁCE

Jakub Jašek

PRAHA
2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 14. 3. 2024

.....
Jašek Jakub

Anotace

Bakalářská práce se zabývá fenoménem terorismu osamělých vlků v Evropě. V první části bakalářské práce zaměřenou hlavně na teorii je v práci kladen důraz na zorientování se v této problematice. Jsou zde deskriptivní formou uvedeny klíčové pojmy či typologie, společné znaky, sociální i psychologické profily a motivace osamělých vlků se zaměřením na roli internetu a sociálních médií v radikalizaci jedinců. V další části se práce zabývá vývojem i současným stavem terorismu osamělých vlků v Evropě a strategiemi, které Evropa implementuje pro boj proti této rostoucí hrozbě. Třetí část práce se věnuje analýze a popisu konkrétních případů spáchaných na území Evropy. Bakalářská práce má za cíl vytvořit ucelený pohled na problematiku terorismu osamělých vlků v Evropě a přispět k lepšímu pochopení tohoto komplexního jevu.

Klíčová slova

Terorismus * Osamělý vlk * Evropa * Terorismus osamělých vlků * Typologie osamělých vlků * Motivace * Bezpečnostní opatření * Teroristické útoky osamělých vlků

Annotation

The bachelor thesis deals with the phenomenon of lone wolf terrorism in Europe. In the first part of the thesis, which focuses mainly on theory, the thesis emphasizes a general and comprehensive understanding of the issue. Key concepts or typologies, commonalities, social and psychological profiles and motivations of lone wolves are presented in a descriptive manner, with focus on the role of the internet and social media in the radicalisation of individuals. The next part of the thesis focuses on the evolution and current state of lone wolf terrorism in Europe and the strategies that Europe is implementing to combat this growing threat. The third part of the thesis analyses and describes specific cases committed on European. The bachelor thesis aims to provide a comprehensive view on the issue of lone wolf terrorism in Europe and contributes to a better understanding of this complex phenomenon.

Keywords

Terrorism * Lone wolf * Europe * Lone wolf terrorism * Lone wolf typology * Motivation * Security measures * Lone wolves terrorist attacks

Obsah

Úvod.....	5
1 Základní terminologie.....	7
1.1 Terorismus	7
1.2 Radikalismus.....	8
1.3 Radikalizace a proces radikalizace	9
2 Terorismus osamělých vlků	11
2.1 Osamělý vlk.....	11
2.2 Historický kontext a vznik.....	14
2.3 Typologie osamělých vlků	16
2.4 Typologie cílů a obětí	22
2.5 Taktika útoků.....	23
2.6 Účel útoku	23
2.7 Společné znaky osamělých vlků	24
2.8 Motivace a příčiny	27
2.8.1 Vliv internetu.....	29
2.8.2 Sociologické aspekty	31
2.8.3 Psychologické aspekty	32
2.9 Opatření proti terorismu osamělých vlků.....	35
2.9.1 Preventivní opatření	36
2.9.2 Reaktivní opatření	40
3 Vývoj a současný stav terorismu osamělých vlků v Evropě.....	42
3.1 Vývoj terorismu osamělých vlků	42
3.2 Současný stav terorismu osamělých vlků	45
3.3 Bezpečnostní opatření v Evropě	47
3.3.1 Reakce EU na terorismus.....	48
4 Vybrané útoky osamělých vlků v Evropě	51
4.1 Bombový útok v Oslu a střelba na ostrově Utøya, 2011	51
4.2 Útok na redakci časopisu Charlie Hebdo, 2015	55
4.3 Teroristický útok kamionem na vánoční trh v Berlíně, 2016.....	57
Závěr	61
Seznam literatury	63
Seznam obrázků	68
Seznam zkratk.....	68

Úvod

V posledních desetiletích se Evropa potýká s rostoucím fenoménem terorismu osamělých vlků, který představuje vážnou bezpečnostní hrozbu. Tento typ terorismu se odlišuje od tradičních forem terorismu svou decentralizovanou povahou a nepředvídatelností. Tito jednotlivci, motivovaní různorodými ideologiemi a osobními přesvědčeními, provádějí teroristické činy samostatně bez přímé podpory nebo vedení ze strany teroristických organizací, což ztěžuje jejich identifikaci a předcházení jejich útokům. Tato bakalářská práce se zaměřuje na hlubší pochopení tohoto fenoménu, jeho motivací, metod a dopadů na společnost, a snaží se identifikovat efektivní strategie pro boj proti této rostoucí hrozbě.

Struktura bakalářské práce je rozdělena na tři hlavní části, které jsou vedeny deskriptivně-analytickou formou prostřednictvím zejména kompilace. V první části bakalářské práce orientovanou hlavně na teorii je práce zaměřena na definici základních pojmů jako je terorismus, osamělý vlk a radikalizace, dále se práce věnuje tomuto fenoménu v kontextu historického vývoje a vzniku. V další části bakalářské práce je vymezena typologie nejen osamělých vlků, ale i jejich cílů a obětí a také důvody proč tyto útoky páchají. Pozornost je také věnována určení společných znaků, dle kterých můžeme identifikovat osamělého vlka. Důraz je kladen i na zkoumání motivací, sociálních a psychologických profilů osamělých vlků. Zvláštní pozornost je věnována vlivu internetu a sociálních médií jakožto zdroje informací nebo náborového a radikalizačního nástroje a možnosti jeho využití pro identifikaci a prevenci teroristických útoků. Druhá hlavní část práce je věnována zkoumání a popisu vývoje současné situace terorismu osamělých vlků v Evropě a toho, jak se Evropa vyrovnává s touto hrozbou jak na legislativní, tak bezpečnostní úrovni a jaké preventivní a reaktivní strategie jsou zaváděny pro boj s terorismem. V práci se zaměřím i na příčiny nárůstu tohoto fenoménu a možné rizikové faktory a dotknu se také otázky reakce ze strany Evropy na tento typ terorismu s uvedením případných preventivních opatření. Cílem této práce je nejen shrnout stávající poznatky o terorismu osamělých vlků, z toho důvodu bude třetí stěžejní část práce zaměřena na charakteristiku fenoménu terorismu osamělých vlků v Evropě s ohledem na konkrétní útoky spáchané na území

Evropy v posledních několika letech a jejich vlastní analýzou a popisem se zaměřením na průběh útoku, motivaci za ním či důvody jedincovi radikalizace.

Celkově práce přispívá k lepšímu pochopení tohoto komplexního jevu a měla by čtenářům poskytnout ucelený pohled na problematiku. Tento multidisciplinární přístup umožňuje nejen identifikovat společné rysy a tendence mezi osamělými vlky, ale také porozumět širším sociálním a politickým kontextům, ve kterých se tento fenomén objevuje.

1 Základní terminologie

Pro účely bakalářské práce je nejdříve poměrně vhodné a důležité vymezení následujících pojmů, které nám pomohou lépe porozumět dané problematice.

1.1 Terorismus

Tento pojem a jeho vymezení je jeden ze základních předpokladů, abychom se mohli dále zabývat problematikou terorismu osamělých vlků. Obecně se dá říci, že neexistuje jednotná definice pojmu terorismus. To má na svědomí hlavně rozdílné vnímání tohoto fenoménu v různých kulturách. Některé definice jsou až moc široké a vágní, ale i přesto existují jednoduché a praktické definice.

Jako příklady si můžeme uvést definice na vnitrostátní úrovni. První z těchto definic je uváděna ministerstvem vnitra a pojem terorismus je zde vyjádřen jako: *„Plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů.“*¹ Druhou a velmi výstižnou definicí je definice Bezpečnostní informační služby ČR, která za terorismus považuje: *„Násilnou formu prosazování politických zájmů stoupenců určité radikální ideologie (politické, náboženské, nacionalistické, separatistické, ekologické a jiné), cílem násilností je zpravidla civilní obyvatelstvo.“*²

Na evropské úrovni se můžeme setkat se zásadním vymezením terorismu v Rámcovém rozhodnutí Rady o boji proti terorismu. V tomto rozhodnutí jsou terorismem: *„Úmyslná jednání vymezená ve vnitrostátních právních předpisech jako trestné činy, které mohou vzhledem ke své povaze nebo souvislostem závažně poškodit zemi nebo mezinárodní organizaci, byla-li spáchána s cílem závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo, nebo protiprávně přinutit vládu nebo mezinárodní organizaci, aby jednala určitým způsobem nebo se jednání zdržela, nebo závažným způsobem destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace.“*³

---

¹ Definice pojmu terorismus. Ministerstvo vnitra České republiky. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>, [citováno 2024-02-07].

² BIS. Terorismus. Bezpečnostní a informační služba ČR. Online. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus/>, [citováno 2024-02-07].

³ Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu (2002/475/SVV)

Jako poslední a jednu z nejrozšířenějších definic terorismu bych zmínil definici na univerzální úrovni, kterou lze najít v Mezinárodní úmluvě o potlačování financování terorismu. Pojem terorismus je zde popsán jako: *„Čin, který je spáchán s úmyslem nebo vědomím, že poskytnuté nebo shromážděné finanční prostředky budou použity k úplnému nebo částečnému provedení akcí, které jsou zaměřeny na způsobení smrti nebo vážného tělesného zranění civilistům nebo jiným osobám neúčastnících se ozbrojených konfliktů. Tato činnost má za cíl zastrážit populaci nebo přinutit vládu nebo mezinárodní organizaci k jednání nebo nečinnosti.“*⁴

Dle uvedených definic lze terorismus obecně chápat jako užívání násilí nebo hrozby násilí motivovaným jedincem či organizovanou teroristickou skupinou za účelem dosažení politických, náboženských nebo ideologických cílů. Tento typ činů často cílí na civilní obyvatelstvo a má za účel vyvolat strach, paniku a destabilizaci společnosti. Zranění nebo usmrcení obětí není hlavním cílem, ale pouze prostředkem k dosažení psychologického účinku útoků, aby donutili určitou skupinu osob změnit své názory, hodnoty a chování. Motivací pro tyto činy je snaha získat sympatizanty nebo podporu určitých skupin osob.^{5, 6}

1.2 Radikalismus

Radikalismus je v politických vědách chápán jako přesvědčení, že společnost potřebuje zásadní změny, kterých je možné dosáhnout pouze prostřednictvím revolučních prostředků.

Radikalismus ve vztahu k terorismu odkazuje na extrémní ideologické nebo politické názory, které podporují zásadní nebo revoluční změny ve společnosti, často právě prostřednictvím násilných nebo extrémních metod. V kontextu

---

⁴ United Nations. International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism. Online. 1999. Dostupné z: <https://treaties.un.org/doc/db/terrorism/english-18-11.pdf>, [citováno 2024-02-07]. str. 3

⁵ KNEDLÍK, Petr. Útoky osamělých vlků na měkké cíle na území států Evropy. Online. Kladno, 2017. [citováno 2024-02-07]. Dostupné z: <https://dspace.cvut.cz/handle/10467/74780?show=full>. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, fakulta biomedicínského inženýrství. PhDr. Václav Adámek.

⁶ KREJČOVÁ, Jana. Trestněprávní a kriminologické aspekty terorismu. Online. Plzeň, 2022. [citováno 2024-02-07]. Dostupné z: <https://otik.uk.zcu.cz/handle/11025/48363>. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, fakulta právnická. doc. JUDr. Jan Chmelík, Ph.D.

terorismu se radikalismus vztahuje k extrémním přesvědčením, která vedou jednotlivce nebo skupiny k provedení násilných akcí s cílem dosáhnout politické, náboženské nebo ideologické změny. Terorismus je v tomto ohledu použitím nebo hrozba použitím násilí, zejména proti civilistům, s cílem vytvořit klima strachu, ovlivnit politické rozhodování a dosáhnout určitých cílů.

Co se týče radikalismu u osamělých vlků, tedy jednotlivců, kteří jednají samostatně, tak tito jednotlivci jsou právě často inspirováni radikálními ideologiemi, ale jejich plány a útoky jsou prováděny na vlastní pěst. Obecně tento druh terorismu bývá obtížnější k předvídání a zastavení, protože tyto osoby často neprojevují žádné vnější známky radikalizace.

Vztah mezi radikalismem a terorismem, včetně terorismu osamělých vlků, je složitý, protože ne každý, kdo drží radikální názory, se ihned uchýlí k násilí. Avšak v extrémních případech mohou radikální přesvědčení dohnat jednotlivce k násilným akcím s cílem prosadit své názory nebo změnit společnost podle svého obrazu.

1.3 Radikalizace a proces radikalizace

Pojem radikalizace se vztahuje k procesu, kdy jednotlivci přecházejí k názorům, které jsou extrémní a odchyľují se od běžných ústavně zakotvených hodnot. Tyto názory se často vyznačují nesnášenlivostí a odporují základním principům demokracie. Lidé s takto radikálními přesvědčeními mohou podnikat akce, které ohrožují nebo narušují demokratický režim, a to i prostřednictvím násilí. Pojem radikalismus pak odkazuje na přijetí a propagaci těchto extrémních ideologických postojů.⁷

Co se týče procesu radikalizace, tak jeho neodmyslitelnou součástí je ideologie, v jejím středu bývá často i náboženský fundamentalismus, která ospravedlňuje použití násilí. Přesto se radikalizace neodehrává pouze na základě těchto faktorů. Lidé mohou směřovat k radikálním názorům z důvodů osobní frustrace, nespokojenosti se sociálními podmínkami nebo politikou. Radikální myšlení se může objevit u kohokoli, bez ohledu na věk, a často se vyvíjí mezi lidmi,

---

⁷ Radikalizace. Ministerstvo vnitra České republiky. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>, [citováno 2024-02-07].

kteří cítí, že jsou na okraji společnosti nebo jsou jinak diskriminováni.⁸ Mladí lidé a děti jsou obzvláště citliví na tyto vlivy, protože jsou otevřenější novým idejím a snáze ovlivnitelní. Radikalizace může probíhat prostřednictvím osobních či rodinných vztahů, přímým setkáním s extremistickými skupinami nebo prostřednictvím internetu. Radikalizaci se může dařit a je poměrně častá i ve vězeňském prostředí, kde jsou lidé izolováni a mohou být více náchylní k přijetí radikálních názorů.⁹

---

⁸ Radikalizace v EU: Co vlastně znamená a jak jí předcházet? *Evropský parlament*. Online. 2021, 21.11.2023. Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/topics/cs/article/20210121STO96105/radikalizace-v-eu-co-vlastne-znamená-a-jak-ji-predchazet>, [citováno 2024-02-07].

⁹ KREJČOVÁ, Jana. Trestněprávní a kriminologické aspekty terorismu. Online. Plzeň, 2022. [citováno 2024-02-07]. Dostupné z: <https://otik.uk.zcu.cz/handle/11025/48363>. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, fakulta právnická. doc. JUDr. Jan Chmelík, Ph.D.

2 Terorismus osamělých vlků

Terorismus osamělých vlků se dosud potýkal s četnými definičními problémy, které poukazují i na problémy s identifikací teroristů osamělých vlků v této rostoucí formě terorismu. Rozlišení teroristů-osamělých vlků od jiných typů teroristů je zásadní pro úspěšnou identifikaci mezer v bezpečnostních opatření, které umožňují osamělým vlkům proklouznout a spáchat teroristické útoky.¹⁰

Vzhledem k definičním problémům, kdy se nedaří přesně identifikovat rozdíly mezi jednotlivými typy teroristů, vzniká problém s identifikací terorismu osamělých vlků jako jedinečného fenoménu a s tím koreluje problematika určení, kdy a jak k teroristickým útokům osamělých vlků vůbec dochází.¹¹

Dle Ramóna Spaaije¹² je terorismus osamělých vlků definován jako politické násilí páchané jednotlivci, kteří jednájí sami, nepatří k organizované teroristické skupině nebo síti, jednájí bez přímého vlivu vůdce nebo hierarchie a jejich taktika a metody jsou koncipovány a řízeny jednotlivcem bez přímého vnějšího příkazu nebo vedení. Účelem takto úzké definice je odlišit terorismus osamělých vlků od teroristických aktivit prováděných velkými teroristickými sítěmi, malými teroristickými skupinami nebo státy. Podle této definice se útoky spáchané dvojicemi nebo trojicemi nepovažují za terorismus osamělých vlků. Definice rovněž vylučuje násilné činy spáchané z osobního zármutku nebo za účelem osobní pomsty, finančního zisku nebo slávy, protože postrádají zjevný politický motiv.¹³

2.1 Osamělý vlk

Jednou z nejnepředvídatelnějších forem terorismu jsou násilné činy páchané jednotlivci, kteří jsou běžně označováni jako osamělí vlci. Tuto formu terorismu je velmi obtížné odhalit a bránit se jí. Definice osamělého teroristy je taková, že se

---

¹⁰ DICKSON, L. W. *Lone Wolf Terrorism. A Case Study: The Radicalization Process of a Continually Investigated & Islamic State Inspired Lone Wolf Terrorist*. Online, Dissertation. Malmö: Malmö University, Faculty of Health and Society, 2015. Dostupné z: <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-26346>, [citováno 2024-02-12]. str. 4-5

¹¹ Tamtéž, str. 4-5

¹² S. HAMM, Mark a Ramón SPAAIJ. *The Age of Lone Wolf Terrorism*. Online. Columbia University Press, 2017. ISBN 9780231181747. Dostupné z: libgen.li/file.php?md5=fef7a672f5348ea8afb7a9ce3f9d63e7, [citováno 2024-02-12]. str. 15-16

¹³ Tamtéž, str. 15-16

jedná o osobu, která páchá násilné teroristické činy na podporu nějaké skupiny, hnutí nebo ideologie, ale činí tak sama, nikoli v rámci organizované skupiny. Problém terorismu osamělých vlků narůstá a v současné době představuje pro společnost větší hrozbu než organizované skupiny.¹⁴

Definování pojmu "osamělý vlk" je velmi důležité, a to hlavně z důvodů, že dochází k jeho velmi častému nesprávnému nebo nepřesnému použití. Osamělý vlk je tedy jedinec, který jedná na vlastní pěst, bez příkazů nebo dokonce bez vazeb na jakoukoli organizaci. Tento termín používáme, abychom odlišili jednotlivce, kteří jednají sami, a jimi páchané teroristické útoky od těch teroristických operací, které jsou prováděny teroristickými organizacemi.¹⁵

Z minulé kapitoly nám vyplývá, že pojem osamělý vlk je možné také definovat jakožto jedince, který páchá politické násilí, jedná sám, nepatří k organizované teroristické skupině nebo síti, jedná bez přímého vlivu vůdce nebo hierarchie a jeho taktika a metody jsou koncipovány a řízeny jím samotným bez přímého vnějšího příkazu nebo vedení.

Osamělým vlkem tím pádem může být definován každý jedinec, který splňuje tři níže uvedené znaky:

- a) postupuje samostatně
- b) nepatří k organizované teroristické skupině nebo síti
- c) jeho tzv. modus operandi je koncipován a řízen jím samotným bez přímého vnějšího velení nebo hierarchie¹⁶

Protože osamělí vlci nejsou nikomu zavázáni, ale jen sami sobě, mohou sami určit, jak budou postupovat. Zatímco někteří, stejně jako mnohé teroristické skupiny, se rozhodují racionálně na základě prostředků potřebných ke

---

¹⁴ KAATI, Lisa a Pontus SVENSON. *Analysis of Competing Hypothesis for Investigating Lone Wolf Terrorist*. 2011 European Intelligence and Security Informatics Conference. Online. IEEE, 2011, 295-299. Dostupné z: doi:10.1109/EISIC.2011.60, [citováno 2024-02-12]. str. 295

¹⁵ BURTON, Fred a Scott STEWART. *The "Lone Wolf" Disconnect*. Worldview. Online. 2008, 30.1.2008. Dostupné z: <https://worldview.stratfor.com/article/lone-wolf-disconnect>, [citováno 2024-02-12].

¹⁶ DICKSON, L. W. *Lone Wolf Terrorism. A Case Study: The Radicalization Process of a Continually Investigated & Islamic State Inspired Lone Wolf Terrorist*. Online, Dissertation. Malmö: Malmö University, Faculty of Health and Society, 2015. Dostupné z: <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-26346>, [citováno 2024-02-12]. str. 4-5

zprostředkování útoku a jeho následných přínosů, jiní prostě jednají, aniž by příliš přemýšleli o důsledcích. Stejně jako všichni teroristé se však i osamělí vlci musí rozhodnout, zda zvolená taktika a cíle povedou k dosažení jejich cílů. Pochopení těchto taktik, cílů a záměrů může pomoci vyřešit některá doposud neodhalená tajemství týkající se toho, kdo jsou ve skutečnosti osamělí vlci.¹⁷

S výše uvedenými definicemi se většina autorů a odborníků ztotožňuje, ale i přesto existují pochybnosti, zda osamělý vlk vždy jedná samostatně. Tyto pochybnosti jsou podloženy především některými vyšetřováními, u kterých vyjdou najevo důkazy o tom, že jednotlivec nejednal sám, ale byl ve spolupráci s dalšími aktéry, bez kterých by provedení násilného teroristického činu nebylo možné. To následně zpochybňuje míru odloučení osamělého vlka od společnosti a tím pádem i to, zda jednal samostatně, bez přímého vlivu vůdce či dokonce vazeb na určitou teroristickou organizaci či zdali taktiky byly koncipovány bez vnějšího příkazu.¹⁸

Závěrem bych k této kapitole uvedl, že někteří autoři připouští určitý kompromis a shodují se v tom, že je možnost, aby byl osamělý vlk napojený na určitou skupinu nebo síť, ta však není tvořena hierarchickou strukturou v klasickém slova smyslu. Jednotlivec se touto skupinou či sítí pouze motivuje nebo inspiruje, ale není pod její kontrolou a neřídí se jejími rozkazy.¹⁹ Zároveň zde rozlišují tzv. „spící buňku“, což je agent, který infiltruje určitou společnost a zůstává „spící“ tj. nečinný, dokud mu organizace nebo skupina nedá příkaz vykonat nějakou operaci. Oproti tomu osamělý vlk je samostatný operatívec, který

---

¹⁷ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-12]. kap. 2

¹⁸ SVOBODOVÁ, Iveta. *Fenomén teroristů známých jako "osamělí vlci"*. Online. Praha, 2018. [citováno 2024-02-12]. Dostupné z: <https://katalog.polac.cz/Record/POLAC.111437>. Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze, fakulta bezpečnostního managementu. Vedoucí práce Doc. Ing. Jozef Sabol, DrSc.

¹⁹ SVOBODOVÁ, Iveta. *Fenomén teroristů známých jako "osamělí vlci"*. Online. Praha, 2018. [citováno 2024-02-12]. Dostupné z: <https://katalog.polac.cz/Record/POLAC.111437>. Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze, fakulta bezpečnostního managementu. Vedoucí práce Doc. Ing. Jozef Sabol, DrSc.

společnost nemusí infiltrovat, protože je v cílové společnosti ze své podstaty již zakotven a je schopen se k útoku kdykoliv sám aktivovat.²⁰

2.2 Historický kontext a vznik

Terorismus osamělých vlků zahrnuje násilné činy seberadikalizovaných jedinců, jejichž cílem je propagovat určitou věc nebo víru. Historie je plná příkladů, kdy se do atentátů nebo masových vražd zapojili jednotliví lidé, kteří, ač inspirováni jinými, jednali samostatně. Tento typ terorismu, který dlouhodobě využívají extremistická hnutí, není úplně novým fenoménem, jak se mnozí domnívají. Za svůj vznik vděčí částečně spisům Michaila Bakunina a Sergeje Nečajeva z ruské revoluční skupiny Vůle lidu, kteří již v polovině 19. století prosazovali koncept tzv. "propagandy činem".²¹ Jejich myšlenky inspirovaly teroristické útoky v mnoha částech západního světa, při nichž byli zabití nebo zraněni vysoce postavení státní úředníci, politici, a dokonce i hlavy států, včetně francouzského prezidenta Carnota v roce 1894 a italského krále Umberta I. v roce 1900.²² Tuto tzv. "propagandu činem" následně znovuvzkřísili v druhé polovině 20. století např. radikální pravicoví extremisté či islámští džihádisté.²³

Nárůst terorismu osamělých vlků lze také považovat za součást trendu v terorismu, který začal v 90. letech 20. století a byl popsán jako „leaderless resistance“, do češtiny přeloženo jako "odpor bez vůdce". Hlavním zastáncem této formy terorismu byl Louis Beam, bělošský supremacista, který v roce 1992 napsal vlivný článek "Odpor bez vůdce", jenž vyšel i v jeho vlastním časopise. Beam v něm vyzýval k vytvoření malých, autonomních skupin, které by se řídily sdílenou ideologií a přesvědčeními, a nikoliv vedením vůdců a členů organizací. Výhodou „odporu bez vůdce“ oproti jiným strategiím bylo, že o plánech věděli pouze

---

²⁰ BAKER, Edwin a Beatrice DE GRAAF. Lone Wolves: How to Prevent This Phenomenon? *ICCT – Expert Meeting Paper. The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2010. Dostupné z: doi:10.19165/2010.2.01, [citováno 2024-02-20]. str. 2

²¹ BATES, Rodger A. Dancing With Wolves: Today's Lone Wolf Terrorists. *The Journal of Public and Professional Sociology*. Online. 2012. Dostupné z: <https://digitalcommons.kennesaw.edu/jpps/vol4/iss1/1>, [citováno 2024-02-20]. str. 2

²² BAKER, Edwin a Beatrice DE GRAAF. Lone Wolves: How to Prevent This Phenomenon? *ICCT – Expert Meeting Paper. The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2010. Dostupné z: doi:10.19165/2010.2.01, [citováno 2024-02-20]. str. 3

²³ BATES, Rodger A. Dancing With Wolves: Today's Lone Wolf Terrorists. *The Journal of Public and Professional Sociology*. Online. 2012. Dostupné z: <https://digitalcommons.kennesaw.edu/jpps/vol4/iss1/1>, [citováno 2024-02-20]. str. 2

účastníci útoku, což snižovalo možnost úniku informací nebo infiltrace dané skupiny.²⁴

Stejně tak o pár let později na konci 90. let 20. století bělošský supremacista Tom Metzger a Alex Curtis zavedli termín "osamělý vlk". Výslovně povzbuzovali své kolegy extremisty, aby při páchání násilných trestných činů jednali samostatně. Podporovali využívání terorismu osamělých vlků jako nejúčinnějšího prostředku k naplnění ideologických záměrů.²⁵ Současně expanze internetu v daném období umožnila uchování a šíření jejich názorů nejenom v Evropě a Spojených státech. Zde tedy můžeme poprvé pozorovat původ pojmenování studia fenoménu terorismu osamělých vlků.²⁶

Strategii „odporu bez vůdce“ nepoužívají ale jen bělošští supremacisté. Jako další organizace, které čerpají inspiraci z této formy terorismu můžeme uvést např. ekologické extremistické skupiny, jako jsou Fronta za osvobození zvířat (Animal Liberation Front) a Fronta za osvobození Země (Earth Liberation Front), které ve skutečnosti nejsou skupinami, ale spíše malými autonomními buňkami bez centrálního vedení. Totéž platí pro militantní hnutí proti potratům, jako je Boží armáda (Army of God). Mnoho islámských extremistů také následuje formu "odporu bez vůdce", lze ji popsat jako "džihád bez vůdce". Jedná se o islámské bojovníky, kteří nespolehají na vedení nebo rozkazy ze strany Al-Káidy nebo jiné teroristické organizace.²⁷

Jedním z nejdůležitějších problémů, kterým dodnes Al-Káida čelí, je pokračující ztráta velké části jejího vnitřního vedení. Někteří byli zavražděni, jiní zatčeni a další se od organizace a jejích teroristických metod zcela distancovali.

---

²⁴ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-12]. kap. 1

²⁵ BAKER, Edwin a Beatrice DE GRAAF. Lone Wolves: How to Prevent This Phenomenon? *ICCT – Expert Meeting Paper. The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2010. Dostupné z: doi:10.19165/2010.2.01, [citováno 2024-02-20]. str. 3

²⁶ NESSER, Petter. Research Note: Single Actor Terrorism: Scope, Characteristics and Explanations. *Perspectives on Terrorism*. Online. 2012. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26296894>, [citováno 2024-02-20]. str. 62

²⁷ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-12]. kap. 1

Z toho důvodu se Al-Káida částečně i z nutnosti funkceschopnosti plně postavila za "osamělý" terorismus. Již v roce 2003 byl na extremistickém internetovém fóru nazvaném Sada al Džihád (Ozvěny džihádu) zveřejněn článek, v němž byli sympatizanti vybízeni k individuálním akcím, aniž by čekali na pokyny.²⁸ Al-Káida tedy dlouhodobě čelila obrovskému tlaku, proto i nadále vyzývala ve svých různých prohlášeních a konkrétně i v časopise Inspire vydávaném její jemenskou větví své sympatizanty po celém světě k individuálním útokům. Tento časopis vedl kampaň doporučující „džihád bez vůdce“ nebo jinak také „individuální teroristický džihád“ a zároveň poskytoval operační rady a pokyny. Během této doby dochází tedy k prosazování toho, aby teroristické činy prováděly malé, autonomní buňky nebo jednotlivci a zároveň se začaly omezovat organizační vazby na naprosté minimum. Současně s obnoveným důrazem na "individuální teroristický džihád" mezi Al-Káidou a jejími spolupracovníky došlo důsledkem toho přibližně od roku 2008 k výraznému nárůstu mezinárodních teroristických útoků prováděných individuálními džihádisty známých jako osamělí vlci.²⁹

2.3 Typologie osamělých vlků

Nejen v literatuře, která se zabývá terorismem, ale i v publikacích, které se soustředí na vysvětlení fenoménu terorismu osamělých vlků se opakovaně setkáme s nejednotným popisem pachatele, v našem případě to znamená, že neexistuje jediný správný a všeobecně uznávaný popis toho, jak vypadá profil osamělého vlka. Důvodem pro takové tvrzení je, že pokud se podíváme na jakoukoliv větší databázi osamělých vlků, tak dojdeme k závěru, že pachatelé často pochází a jsou zastoupeni napříč společnostmi či věkovými skupinami, a zčásti i pohlavím.³⁰ Nicméně i přesto můžeme z literatury získat důležité poznatky a specifika, které jsou společné pro větší množství útočníků. V další části

---

²⁸ WEIMANN, Gabriel. Journal of Terrorism Research: Lone Wolves in Cyberspace. Online. 2012, Dostupné z: <https://www.readcube.com/articles/10.15664/jtr.405>, [citováno 2024-02-20]. str. 80-81

²⁹ NESSER, Petter. Research Note: Single Actor Terrorism: Scope, Characteristics and Explanations. *Perspectives on Terrorism*. Online. 2012. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26296894>, [citováno 2024-02-20]. str. 62

³⁰ PANTUCCI, Raffaello, Clare ELLIS a Lorien CHAPLAIS. Lone-Actor Terrorism: Literature Review. Online. 2015. ISSN 2397-0286. Dostupné z: <https://www.isdglobal.org/isd-publications/lone-actor-terrorism-literature-review/>, [citováno 2024-02-17]. str. 5

této práce se proto budeme zabývat různými typy osamělých vlků, podle různorodých způsobů dělení.

Analýza terorismu osamělých vlků rozlišuje různé kategorizace tohoto komplexního jevu. První rozlišení je možné určit mezi dvěma formami, chaosem a kariérou.³¹

- **Chaotický osamělý vlk (Chaos lone-wolf)**

Terorismus chaotického osamělého vlka zahrnuje zpravidla jedinou událost, která je mimořádně zničující. Typickým příkladem je sebevražedný bombový útok, který je hlavní formou terorismu chaotických osamělých vlků. Tato jediná událost bývá naplánována a provedena tak, aby bylo dosaženo maximálního dopadu z hlediska obětí anebo, aby došlo k co největšímu zviditelnění v očích veřejnosti.³²

- **Kariérní osamělý vlk (Career lone-wolf)**

Kariérní neboli také sérioví osamělí vlci jsou obvykle spojeni s nepřetržitou sérií násilných činů nižší úrovně, které jsou prováděny po delší dobu. Osamělí teroristé, kteří se věnují kariérnímu nebo sériovému terorismu, považují své násilné akce za dlouhodobou strategii, v níž je jejich vlastní přežití nejdůležitějším předpokladem pro další zviditelnění a životaschopnost jejich kampaně.³³

K lepšímu porozumění tomu, kdo jsou osamělí vlci a co je vede ke konání jejich útoků, je vhodné si vytvořit jednoduchou typologii, která by zohlednila základní rozdíly mezi osamělými vlky i rozdíly mezi osamělými vlky a teroristickou organizací. Typologie nám může pomoci zorganizovat a objasnit myšlenky a předpoklady týkající se chování osamělých vlků. Dle Simona³⁴ existuje pět základních typů teroristy osamělého vlka. Zároveň tři z nich jsou podobné kategoriím dělení pro teroristické organizace, a to převážně z hlediska jejich

---

³¹ WEIMANN, Gabriel. Journal of Terrorism Research: Lone Wolves in Cyberspace. Online. 2012, Dostupné z: <https://www.readcube.com/articles/10.15664/jtr.405>, [citováno 2024-02-20]. str. 77

³² Tamtéž, str. 77

³³ Tamtéž, str. 77

³⁴ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-20]. kap. 2

motivace a cílů útoků, zbylé dva typy jsou unikátní dělení pro osamělé vlky.³⁵ Dělení těchto pěti typů osamělých vlků je následující:

- **Sekulární osamělý vlk (Secular lone wolf)**

Sekulární osamělý vlk, páchá stejně jako sekulární teroristické skupiny násilné útoky hlavně z politických, etnicko-nacionalistických nebo separatistických důvodů. Jedná se o nejrozmanitější kategorii terorismu osamělých vlků, neboť zahrnuje širokou škálu témat, jako je terorismus související s protesty proti vládní politice nebo útoky z důvodu touhy po samostatném státu apod. Sekulární osamělí vlci mohou mít osobnostní a psychologické problémy, které ovlivňují jejich rozhodnutí spáchat teroristický útok, stejně jako členové teroristické skupiny mohou mít osobnostní a psychologické problémy, které je vedly k tomu, že se ke skupině vůbec připojili. Jejich hlavní motivace je také stejná jako u sekulárních teroristických organizací, a to prosazovat a podporovat politické nebo etnicko-nacionalistické cíle. Sekulární osamělí vlci také často využívají internet k tomu, aby se dozvěděli o různých extremistických hnutích a následně se přihlásili k jejich ideologiím a cílům.³⁶

- **Náboženský osamělý vlk (Religious lone wolf)**

Druhým typem osamělého teroristy je náboženský osamělý vlk. Stejně jako teroristická skupina páchá tento typ osob teroristické útoky ve jménu některého náboženství, ať už islámu, křesťanství, judaismu nebo jiného náboženského systému. Mezi nejaktivnější náboženské osamělé vlky patří v posledních letech islámští extremisté a bělošští supremacisté. Bílé supremacisty a neonacisty lze zařadit mezi náboženské teroristy, protože mnozí z nich jsou stoupenci hnutí křesťanské identity nebo jsou jím alespoň ovlivněni a používají jeho rasistickou a antisemitskou ideologii jakožto náboženské ospravedlnění svého násilí. Stejně jako sekulární osamělí vlci mohou i náboženští osamělí vlci nacházet inspiraci pro

---

³⁵ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-20]. kap. 2

³⁶ Tamtéž, kap. 2

své násilí na internetu, prostřednictvím různých chatů, webových stránek či stránek náboženských extremistických hnutí.³⁷

- **Osamělý vlk s „jednou problematikou“ (Single-issue lone wolf)**

Třetím typem osamělého teroristy je tzv. single-issue lone wolf, tyto osamělé vlci páchají útoky ve jménu konkrétních témat, jako jsou potraty, práva zvířat nebo životní prostředí. Tento typ osamělých vlků se rovněž podobá svým protějškům v teroristických skupinách zaměřených na jednu určitou problematiku.³⁸

- **Kriminální osamělý vlk (Criminal lone wolf)**

Zatímco sekulární, nábožensky orientovaní a single-issue osamělí vlci mají v mnoha ohledech stejné cíle a motivace jako jejich protějšky, kteří jsou členy teroristických organizací, čtvrtý typ osamělých vlků je unikátnější. Kriminální osamělý vlk je motivován především touhou po finančním zisku. Kriminální osamělý vlk na rozdíl od většiny teroristických organizací nemá při páchání útoků na mysli žádný politický, sociální, náboženský nebo etnicko-nacionalistický cíl, ale pouze vidinu nějakého finančního zisku. V tomto případě je kriminální osamělý vlk považován za teroristu, pokud činy, které spáchal, taktika, kterou použil a dopady na vládu či společnost jsou natolik závažné, že je lze považovat za teroristické útoky.³⁹

- **Idiosynkratický osamělý vlk (Idiosyncratic lone wolf)**

Pátým a dle typologie Simona také posledním typem osamělého teroristy je idiosynkratický osamělý vlk. Tato kategorie osamělých vlků je rovněž jedinečná, protože s výjimkou sekt, které páchají teroristické činy, žádné jiné idiosynkratické teroristické skupiny moc nefungují. Přestože idiosynkratický osamělý vlk může páchat útoky ve jménu nějaké politické, náboženské či sociální ideologie, tak to není jejich hlavní důvod ke spáchání útoků, tím jsou především vážné osobnostní

---

³⁷ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-20]. kap. 2

³⁸ Tamtéž, kap. 2

³⁹ Tamtéž, kap. 2

a psychické problémy, které tyto jedince vedou k násilí. Jejich příčiny jsou obvykle iracionální a často jsou diagnostikováni jako paranoidní schizofrenici.⁴⁰

Jak jsem již zmiňoval na začátku této kapitoly, neexistuje jedna všeobecně platná typologie pachatele, každý autor uvádí různé typy pachatelů. Jakožto další možné rozdělení typů osamělých vlků bych zde uvedl členění dle R. Pantucciho.⁴¹ Pantucci, v kontextu extrémního islámského terorismu, rozřazuje osamělé vlky do čtyř skupin:

- **Samotář (Loner)**

Vlk samotář je v tomto kontextu definován jako osoba, která plánuje nebo se pokouší provést teroristický čin pod záminkou extrémní islamistické ideologie. Ačkoli může využívat ideologického krytí islamismu jako vysvětlení svého činu, tak není dáno, že by měl s extremisty nějaké skutečné spojení nebo kontakt, kromě toho, k čemu je schopen se dostat prostřednictvím pasivní konzumace na internetu nebo od společnosti jako celku. Dále také neexistují žádné důkazy o vnějším velení a řízení kroků směřujících ke spáchání útoku, ani útoku samotného. Je téměř nemožné přesně zjistit a určit, jakou úroveň ideologie do svých činů skutečně vnesli a nakolik ji jen využívají jako zástěrku pro jiné psychologické nebo sociální problémy.⁴² Jednoduše řečeno, jednotlivci v této skupině se pokoušejí provést nebo připravit teroristický akt a použít islamistické ospravedlnění pro svůj útok.

- **Osamělý vlk (Lone wolf)**

Osamělí vlci jsou v tomto kontextu osoby, které sice zdánlivě provádějí své akce samy a bez jakéhokoli fyzického podnětu zvenčí, ve skutečnosti tomu tak ale není, vykazují totiž určitou úroveň kontaktu s operativními extremisty. Ačkoli se podobají samotářům v tom, že jednají sami, když operují v reálném světě, tak tomu

---

⁴⁰ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-20]. kap. 2

⁴¹ PANTUCCI, Raffaello. A Typology of Lone Wolves: Preliminary Analysis of Lone Islamist Terrorists. Online. 2011. Dostupné z: https://icsr.info/wp-content/uploads/2011/04/1302002992ICSRPaper_ATypologyofLoneWolves_Pantucci.pdf, [citováno 2024-02-19]. str. 13-14

⁴² Tamtéž, str. 14-19

už tak nemusí být v online světě. Většinou mají určitou úroveň kontaktu se členy teroristické organizace a případně jsou s těmito osobami v kontaktu právě prostřednictvím internetu, což se může jevit jako určitý druh řídicí a kontrolní struktury. Není však jasné, zda tyto osoby působí v rámci jasně definované extremistické sítě, ani zda prošli teroristickým výcvikem v zahraničních kempech. Tyto osoby chápeme jako problémové jedince, kteří hledají útěchu v extremistické ideologii, to jest ideologii, která v tomto kontextu bývá z velké části získána samostudiem, ale je do určité míry posilována i prostřednictvím online kontaktů s extremisty.⁴³

- **Smečka osamělých vlků (Lone wolf pack)**

Princip smečky osamělých vlků je podobný jako u předešle zmíněných osamělých vlků, jen s tím rozdílem, že se nejedná o jednoho ideologicky motivovaného jednotlivce, ale o skupinu jednotlivců, kteří se sami radikalizují. Od širší komunity islamistických teroristů se však tato skupina liší tím, že ještě neučinila poslední krok k navázání kontaktu s operativními extremisty, a pokud ano, tak ne způsobem, který by sloužil k dosažení bezprostředních operativních cílů. To znamená, že zůstávají zařazeni v rámci širší komunity osamělých teroristů, protože jim chybí formální spojení s určitou teroristickou organizací nebo skupinou. Smečka sice může vykazovat nějakou formu kontaktu, ale ta bývá omezená a nevykazuje žádné zvláštní velitelské a řídicí rysy. Místo toho se jeví jako malá skupina podobně smýšlejících jednotlivců, kteří se rozhodli společně zapojit do teroristického činu, který ospravedlňují pod záštitou určité ideologie. Jejich spojení se skutečnými extremisty může být jednoduše důsledkem toho, že smečku tvoří více jedinců, a tím se logicky zvyšuje pravděpodobnost, že mohli navázat kontakt s aktivními extremisty.⁴⁴

---

⁴³ PANTUCCI, Raffaello. A Typology of Lone Wolves: Preliminary Analysis of Lone Islamist Terrorists. Online. 2011. Dostupné z: https://icsr.info/wp-content/uploads/2011/04/1302002992ICSRPaper_ATypologyofLoneWolves_Pantucci.pdf, [citováno 2024-02-19]. str. 19-24

⁴⁴ Tamtéž, str. 24-29

- **Osamělí útočníci (Lone attackers)**

Poslední skupinou v rámci Pantucciho dělení jsou osamělí útočníci, jedná se o osoby, které operují samy, ale vykazují jasné řídicí a kontrolní vazby na skutečné teroristické skupiny. V kontrastu od skupiny osamělých vlků nebo smečky osamělých vlků mají tito jedinci přímé kontakty s aktivními extremisty na rozdíl od pouze volných online vazeb nebo aspiračních kontaktů. Tyto osoby jsou jasné a aktivně zapojeny do sítí, které jim poskytují např. skutečná výbušná zařízení nebo jiné typy zbraní, jež jim umožňují pokusit se provést teroristický útok. Ve skutečnosti jde o pouhé jednočlenné teroristické buňky vyslané teroristickými skupinami či organizacemi, které se osamělým vlkům nepodobají v ničem jiném než v závěrečné části operace, tedy samotné spáchání útoku. Přesto je jejich zařazení důležité, má totiž dle Pantucciho zdůraznit rozdíl mezi právě takovými malými teroristickými buňkami a širší komunitou osamělých vlků.⁴⁵

2.4 Typologie cílů a obětí

Kromě typologie pachatelů můžeme ještě rozlišovat, co je cílem útoku a jaké jsou jeho oběti. Cíl může být buď přímý, náhodný, nebo se může vyznačovat oběma znaky. Cíl je považován za přímý, pokud před útokem existoval jasný cíl nebo pokud bylo místo samo vybráno ze specifických důvodů. Na druhou stranu, za náhodný je cíl brán, pokud byly oběti jednoduše na nesprávném místě v nesprávný čas. Útoky osamělých vlků často obsahují oba tyto cíle. To ovšem není vůbec překvapivé, protože to, co obvykle motivuje osamělé vlky, je např. ideologie nebo politická nespokojenost. Vzhledem k tomu, že útok na přímý cíl bývá často neproveditelný, jelikož není dosažitelný, pachateli zbývá cíl symbolický, což znamená, že skutečné oběti jsou v tomto ohledu často náhodné.⁴⁶

---

⁴⁵ PANTUCCI, Raffaello. A Typology of Lone Wolves: Preliminary Analysis of Lone Islamist Terrorists. Online. 2011. Dostupné z: https://icsr.info/wp-content/uploads/2011/04/1302002992ICSRPaper_ATypologyofLoneWolves_Pantucci.pdf, [citováno 2024-02-19]. str. 29-32

⁴⁶ LEENAARS, Jan a Alastair REED. Understanding Lone Wolves: Towards a Theoretical Framework for Comparative Analysis. *The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.icct.nl/sites/default/files/import/publication/ICCT-Leenars-Reed-Understanding-Lone-Wolves-April-2016.pdf>, [citováno 2024-02-19]. str. 7

2.5 Taktika útoků

Jak vyplývá z výše uvedeného textu, výběr cílů, ale i použití zbraní a modus operandi se u každého vlka může značně lišit. Útoky osamělých vlků mají poměrně široké spektrum, může se jednat o útoky typu vyhrožování a zastrašování lidí až po střelbu a bombové útoky. Teroristická taktika osamělých vlků je rozmanitá, přestože se stále upřednostňují bombové útoky, skupiny i jednotlivci používají k útokům nože, pistole a další jednoduché zbraně nebo dopravní prostředky. V důsledku toho je profil útoku, jeho smrtelnost a dopad velmi různorodý.⁴⁷ Z různých výzkumů také vyplývá, že osamělí vlci častěji útočí ve všední den než o víkendu. Mladší útočníci mají tendenci podnikat útoky v blízkosti svého bydliště, zatímco starší pachatelé za svými činy raději odcestují dále. Kromě toho existují také obrovské rozdíly v časovém rozpětí incidentů, od jediného útoku, tak tomu bývá ve většině případů, až po dlouhodobou teroristickou kampaň.⁴⁸

2.6 Účel útoku

Účelem útoku se v tomto slova smyslu rozumí, co je důvodem útoku osamělého vlka, proč útok páchá a co z toho získá. Účel útoku lze blíže rozdělit do několika kategorií. Jedním z často se opakujících témat, o která pachatelé při útoku usilují jsou především pomsta a naděje na vyvolání určité změny. Skutečnost, že pomsta je společným tématem pro velkou část vlků, neznamená, že důvody jejich pomsty jsou u všech pachatelů nutně podobné. Pomsta může být inspirována jak ideologií, tak politickou záští, ale také osobní záští, proto se důvody, proč se mstít, mohou lišit.⁴⁹

---

⁴⁷ BAKER, Edwin a Beatrice DE GRAAF. Lone Wolves: How to Prevent This Phenomenon? *ICCT – Expert Meeting Paper. The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2010. Dostupné z: doi:10.19165/2010.2.01, [citováno 2024-02-19]. str. 4

⁴⁸ PANTUCCI, Raffaello, Clare ELLIS a Lorien CHAPLAIS. Lone-Actor Terrorism: Literature Review. Online. 2015. ISSN 2397-0286. Dostupné z: <https://www.isdglobal.org/isd-publications/lone-actor-terrorism-literature-review/>, [citováno 2024-02-19]. str. 14-15

⁴⁹ LEENAARS, Jan a Alastair REED. Understanding Lone Wolves: Towards a Theoretical Framework for Comparative Analysis. *The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.icct.nl/sites/default/files/import/publication/ICCT-Leenars-Reed-Understanding-Lone-Wolves-April-2016.pdf>, [citováno 2024-02-19]. str. 8

2.7 Společné znaky osamělých vlků

Navzdory mnoha odlišnostem v původu, výchově nebo taktice a motivech jednotlivých osamělých vlků a také okolnostech a faktorech, které je vedou k páčání teroristických útoků, můžeme i přesto najít určité společné rysy, které jsou sdílené mezi všemi osamělými vlky.

Jedním ze společných znaků osamělých vlků je, že neumějí dobře spolupracovat a vycházet s ostatními. To neznámá, že osamělí vlci nemají žádné vazby na organizace, sítě nebo teroristické skupiny. Naopak se ve skutečnosti mnozí připojují k extremistickým skupinám, jen aby je následně opustili kvůli konfliktním programům nebo myšlenkám, které jsou často příliš extrémní. Dalším společným rysem osamělých vlků je, že navzdory jejich operační uzavřenosti, která plyne ze samotné definice osamělého vlka, často šíří své myšlenky nebo manifesty do okolního světa. Osamělí vlci mají také tendenci vytvářet si vlastní ideologie, které vznikají kombinací osobní frustrace a averze s politickými, sociálními nebo náboženskými názory. Třetí charakteristikou, která může spojovat osamělé vlky je skutečnost, že ačkoli většina z nich netrpí diagnostikovatelnou psychopatií, míra psychických poruch a sociální neschopnosti u osamělých vlků je i přesto poměrně vysoká.⁵⁰

Při identifikaci a odhalování osamělých vlků vystávají tři hlavní problémy. První problém spočívá v tom, že nepotřebují komunikovat s ostatními ani zapojit ostatní do svého plánování nebo provádění svých plánů. Druhým problémem je, že pocházejí z různých prostředí a mají širokou škálu motivací. U některých osamělých vlků lze pozorovat politické motivy nebo náboženské motivy, někteří jsou psychicky labilní a u některých se jedná o kombinaci všech těchto motivů. Neschopnost rozlišit osamělé vlky, kteří mají skutečně v úmyslu páchat trestné činy, a těmi, kteří jsou pouze radikálně smýšlející, ale drží se v mezích zákona představuje třetí problém pro identifikaci a odhalování osamělých vlků. Právě touto

---

⁵⁰ BAKER, Edwin a Beatrice DE GRAAF. Lone Wolves: How to Prevent This Phenomenon? *ICCT – Expert Meeting Paper. The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2010. Dostupné z: doi:10.19165/2010.2.01, [citováno 2024-02-19]. str. 4-5

problematikou se zabývali autoři a vědečtí pracovníci L. Kaaiti a P. Svenson⁵¹, kteří rozdělili společné znaky pro osamělé vlky do tří hlavních skupin.

- **Pozadí a chování**

Mnoho osamělých vlků má společné rysy, a to jak z hlediska chování, tak i původu čili své osobní životní minulosti. Osamělí vlci mají například mnohdy zájem o vyhledávání extremistického obsahu na internetu. Kromě samotného vyhledávání extremistických myšlenek či snaha o navázání kontaktu s teroristickými skupinami a organizacemi, je pro ně také typické zveřejňování vlastních manifestů a radikálních názorů na internetu. Osamělí vlci také frekventovaně vykazují sociální problémy, obtížnou výchovu a nepříliš dobře prožité dětství, což jsou další faktory, které mohou formovat jejich chování a být podnětem pro teroristické útoky.⁵²

- **Radikalizační proces**

Tomu, když se někdo stává radikálnější, militantnějším nebo revolučnějším, lze dle autorů považovat za proces radikalizace. Výzkumy o tom, jak se osamělí vlci radikalizují nejsou moc rozsáhlé a obecně se o tom proč a jak se radikalizují a jak tento proces probíhá, ví jen málo. Dále zde autoři pracují s předpokladem, že proces radikalizace probíhá postupně po určitou dobu, z toho je následně možné rozeznat společný vzorec, který je podobný pro všechny procesy radikalizace. Proces radikalizace má tedy řadu společných znaků a indikátorů. Jako příklady si můžeme uvést rozhodnutí vycestovat na teroristický výcvik do zahraničí, do zemí, které jsou zapojené do určitého konfliktu nebo nedávná konverze k islámu či izolace a změny v chování. Tento výše zmíněný vzorec v chování osamělých vlků může posléze sloužit k jejich identifikaci a k prevenci jejich útoků. Proces radikalizace může ovlivňovat i řada vnějších faktorů. Události typu volby, královské svatby, přírodní katastrofy nebo ozbrojené

---

⁵¹ KAATI, Lisa a Pontus SVENSON. *Analysis of Competing Hypothesis for Investigating Lone Wolf Terrorist*. 2011 *European Intelligence and Security Informatics Conference*. Online. IEEE, 2011, 295-299. Dostupné z: doi:10.1109/EISIC.2011.60, [citováno 2024-02-19]. str. 296

⁵² Tamtéž, str. 296

konflikty, mají potenciál působit jako katalyzátory, které vedou osamělého vlka k překročení pomyslných hranic a provedení teroristického útoku.⁵³

- **Plánovací cyklus teroristů**

K provedení úspěšného teroristického útoku je zapotřebí vysoká úroveň odborných znalostí a dovedností. Pro osamělého vlka může být tento fakt nemalou komplikací, jelikož získat tyto schopnosti a znalosti potřebné pro úspěšné provedení operace se může ukázat jako velmi náročné. Plánovací cyklus teroristů je jedním z nástrojů, který může být užitečný při určování, zda osamělý vlk skutečně plánuje provést teroristický útok, či nikoli. Jedním ze způsobů, jak určit jednotlivé fáze, kterými musí osamělý vlk při organizaci a plánování útoku projít, je využití plánovacího cyklu. I když je identifikace všech fází teroristického cyklu u konkrétního jedince nepravděpodobná, může i přesto sloužit k odhalení alespoň známek plánování útoku nebo jako nástroj pro analýzu informací o možných teroristech. Cyklus obsahuje fáze, které jsou potřebné k provedení úspěšného útoku. To ovšem neznamená, že se jim jedinec důsledně, bez výchyly řídí. Osamělý vlk se jimi ale musí ať už vědomě či nevědomě alespoň zčásti řídit, z toho důvodu jej lze použít jako pomůcku při vyšetřování možných osamělých vlků.⁵⁴ Plánovací cyklus teroristů se skládá ze sedmi fází, jak je patrné z grafického znázornění na obrázku č. 1.

První fáze se nazývá široký výběr cíle. V této fázi se shromažďují informace o potenciálních cílech z různých zdrojů. Ve druhé fázi se už shromažďují informace o cílech, které byly vybrány jako vhodné cíle. Druhá fáze může být krátká nebo může probíhat i po dobu několika let, tato doba se odvíjí od cíle útoku, ale i jedince, který útok plánuje. Třetí fáze spočívá ve výběru konkrétního cíle a během čtvrté fáze se zintenzivňuje sledování vybraného cíle útoku a probíhá zde už řádné plánování akce. V páté fázi se provádí nácvik operace, aby se zvýšily šance na úspěch. Šestá fáze je již samotné provedení útoku a pokud předešlé fáze proběhly bez jakýchkoliv problémů, tak je zde vysoká naděje na úspěšné dokončení útoku.

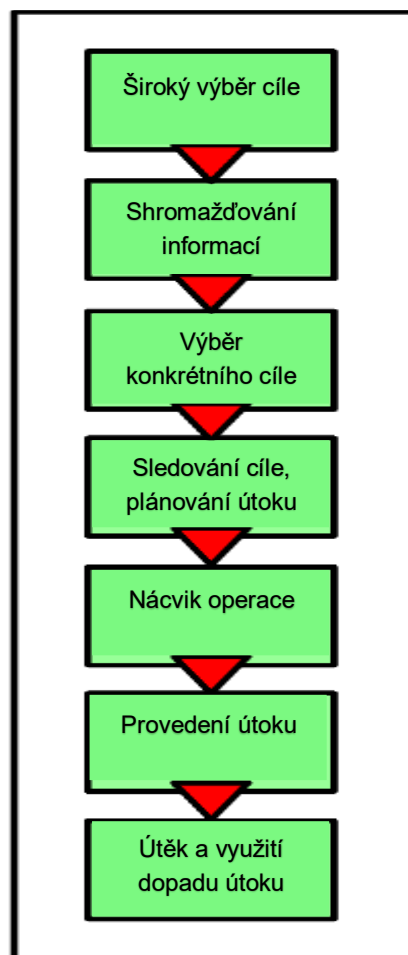
---

⁵³ KAATI, Lisa a Pontus SVENSON. *Analysis of Competing Hypothesis for Investigating Lone Wolf Terrorist*. 2011 *European Intelligence and Security Informatics Conference*. Online. IEEE, 2011, 295-299. Dostupné z: doi:10.1109/EISIC.2011.60, [citováno 2024-02-19]. str. 296

⁵⁴ Tamtéž str. 296-297

Sedmá fáze se nazývá útěk a využití dopadu útoku. Jelikož je využití dopadu útoku jedním z hlavních cílů celé operace, je důležité, aby byla operace řádně zveřejněna a dozvědělo se o ní co největší množství lidí. Co se týče plánu útěku, tak ten bývá obvykle dobře nacvičen a proveden, samozřejmě výjimkou jsou operace, které zahrnují sebevražedné útoky.⁵⁵

Obrázek 1 - Plánovací cyklus teroristů

Zdroj: EISIC⁵⁶

2.8 Motivace a příčiny

Osamělí vlci jsou jednotlivci, kteří plánují, organizují a provádějí své útoky bez finanční nebo fyzické podpory teroristické organizace. Ve skutečnosti jsou ale osamělí pachatelé často zapojeni do různých radikálních nebo extremistických

⁵⁵ KAATI, Lisa a Pontus SVENSON. *Analysis of Competing Hypothesis for Investigating Lone Wolf Terrorist*. 2011 European Intelligence and Security Informatics Conference. Online. IEEE, 2011, 295-299. Dostupné z: doi:10.1109/EISIC.2011.60, [citováno 2024-02-19]. str. 297

⁵⁶ Tamtéž, str. 296

sítí, a to buď online nebo offline. Výzkumy například poukazují na to, že dokonce 78% osamělých útočníků bylo vystaveno vnějším zdrojům, týkajících se radikálních myšlenek nebo podpory násilí. I tento fakt nemění nic na tom, že jedinci, kteří se nacházejí na osamělém konci spektra, jsou obzvláště důležitou skupinou pro studium individuálních motivací terorismu. Absence skupinového tlaku ze strany teroristické organizace k provedení útoku činí terorismus osamělých vlků užitečným pro pochopení role, kterou hrají individuální myšlenky a přesvědčení pro motivaci k teroristickým činům.⁵⁷

Studium motivace osamělých teroristů je složitá záležitost, protože se jedná o jednu z nejhůře dosažitelných skupin na zkoumání. Důvodem pro toto tvrzení je, že většina osamělých vlků krátce po spáchání svého činu či z jeho podstaty spáchá sebevraždu, je zabita nebo uvězněna. Často však po sobě zanechávají manifesty, dopisy nebo příspěvky na internetu. Výslovným záměrem těchto textů je vysvětlit motivaci pachateleova jednání. To představuje pro psychology jedinečnou příležitost porozumět tomu, co se podílí na tvorbě násilných extremistů, v našem případě konkrétně individuálních násilných extremistů.⁵⁸

Motivace, která se skrývá za útokem nám pomáhá pochopit důvody útoku. Typ pachatele se diferencuje podle toho, je-li útok motivován osobní záští, politickou záští nebo ideologií. Osobní zášť je definována jako vnímané špatné zacházení s jedincem ze strany jeho blízkých nebo vlády. Politická křivda je popisována jako vnímané špatné zacházení ze strany lidí, se kterými se jedinec identifikuje. U problematiky osamělých vlků má motivace mimořádný význam, protože hraje velkou roli při určení toho, co je terorismus.⁵⁹ Z předešlých kapitol již víme, že motivace k útoku nemusí být jen jedna. Není neobvyklé, že osamělý vlk je motivován jak politickou záští, tak ideologií zároveň.

---

⁵⁷ GRIGORYAN, Lusine, Vladimir PONIZOVSKIY a Shalom SCHWARTZ. Motivations for violent extremism: Evidence from lone offenders' manifestos. In: *J Soc Issues*. Online. 2023, s. 1440-1455. ISSN 0022-4537. Dostupné z: doi:10.1111/josi.12593, [citováno 2024-02-22]. str. 1442

⁵⁸ Tamtéž, str. 1442

⁵⁹ LEENAARS, Jan a Alastair REED. Understanding Lone Wolves: Towards a Theoretical Framework for Comparative Analysis. *The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.icct.nl/sites/default/files/import/publication/ICCT-Leenars-Reed-Understanding-Lone-Wolves-April-2016.pdf>, [citováno 2024-02-22]. str. 7

Dle J. Monahana⁶⁰ lze vyčlenit čtyři rizikové kategorie proměnných, kterým můžeme přikládat vznik motivace pro spáchání útoku. Tyto kategorie se soustředí na ideologie, afiliace, křivdy a morální emoce. Ideologie mohou být pro pachatele motivující, protože zpravidla slibují nějakou radikální společenskou změnu, která musí nastat, aby její podstata byla naplněna, a to na neohledě na lidské životy. Pro pachatele to znamená, že její hodnoty a teze, které hlásá, mají vliv na to, jak daný jedinec přemýšlí a chová se. Právě z toho důvodu se k těmto extremistickým ideologiím přidávají jedinci, kteří nejsou spokojeni s aktuálním stavem společnosti či s postavením, které v ní zastávají. Další motivací pro případného pachatele je afiliace, myšleno jako určité začlenění, jelikož lidé, kteří páchají teroristické činy, mají tendenci se stýkat s jinými lidmi, kteří páchají teroristické činy. Tím dochází k vytvoření přátelských i romantických vztahů, kterých by jinak nedosáhli, proto získání těchto vazeb může být pro jedince jedním z motivačních faktorů. V popisech motivačních faktorů terorismu osamělých vlků se objevují i osobní křivdy, protože u méně stabilních jedinců vede od osobní zášti k hněvu a agresi snadná a rychlá cesta.⁶¹

2.8.1 Vliv internetu

Internet je nejdůležitějším aspektem technologické vlny, který pomáhá vysvětlit rostoucí význam osamělých teroristů. Internet je hlavní příčinou a hnací silou této nové vlny, která neustále přináší inovaci a revoluci nejen ve způsobu shromažďování, zpracovávání a šíření informací, ale také ve způsobu komunikace a vytváření sociálních sítí a ve způsobu, jakým se jednotliví lidé, jako jsou právě osamělí vlci, mohou stát nebezpečnými teroristy tím, že využívají internet k získávání informací o cílech útoků a technikách co nejúspěšnějšího provedení.⁶²

Začátkem jednadvacátého století se internet stal nedílnou součástí každodenního života mnoha lidí. Na internetu je dnes možné najít informace

---

⁶⁰ MONAHAN, John. The Individual Risk Assessment of Terrorism. *Psychology Public Policy and Law* 18(2). Online. 2011. Dostupné z: doi:10.1037/a0025792, [citováno 2024-02-22]. str. 21-25

⁶¹ MONAHAN, John. The Individual Risk Assessment of Terrorism. *Psychology Public Policy and Law* 18(2). Online. 2011. Dostupné z: doi:10.1037/a0025792, [citováno 2024-02-22]. str. 21-25

⁶² SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-23]. kap. 1

prakticky na jakékoli téma, a to bohužel i informace, které jsou pro osamělého vlka vitální z hlediska úspěšného spáchání útoku. Právě pro tyto zájemce je na internetu k dispozici vše od návodu na výrobu podomácku vyrobených bomb až po mapy, plány budov a různá schémata potenciálních cílů. Mimo to jsou volně k dispozici podrobné zprávy o předešlých teroristických incidentech spáchaných po celém světě. Osamělí vlci mohou následně útoky velmi jednoduše studovat a přizpůsobit podle nich vlastní strategii a taktiku. Kromě toho internet poskytl osamělým vlkům mechanismus, jak se prostřednictvím různých webových stránek, blogů a dalších podobných online zdrojů dostat do kontaktu s extrémistickými ideologiemi a posléze se pro ně nadchnout. Poskytuje jim také přímý přístup ke komunitě podobně smýšlejících osob po celém světě, s nimiž se mohou spojit a v některých případech jim tyto jedinci mohou poskytnout další podněty a pokyny k úspěšnému provedení operace.⁶³ V neposlední řadě komunita poskytovaná internetem může působit jako náhradní sociální prostředí, které osamělí vlci často nejsou schopni nalézt v reálném světě kolem sebe.⁶⁴

Ačkoli to zatím nebylo empiricky prokázáno, lze předpokládat, že internetové stránky a různá sociální média s převahou mladých lidí se stále častěji stávají oblíbeným prostředkem, jehož prostřednictvím teroristické skupiny rekrutují nové členy a stoupence. Tyto virtuálních online komunity získávají i nadále větší popularitu po celém světě, zejména mezi mladými lidmi. Teroristické skupiny se zaměřují na mládež hlavně za účelem propagandy a podněcování.⁶⁵ S tím souvisí tvrzení A. Bergina, odborníka na boj proti terorismu, že teroristé využívají internetové stránky, na nichž převažuje lehce ovlivnitelná mládež, jako nástroj pro nábor nových příznivců. V souladu s touto taktikou teroristické skupiny a jejich

---

⁶³ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-23]. kap. 1

⁶⁴ PANTUCCI, Raffaello. A Typology of Lone Wolves: Preliminary Analysis of Lone Islamist Terrorists. Online. 2011. Dostupné z: https://icsr.info/wp-content/uploads/2011/04/1302002992ICSRPaper_ATypologyofLoneWolves_Pantucci.pdf, [citováno 2024-02-23]. str. 34-35

⁶⁵ PANTUCCI, Raffaello, Clare ELLIS a Lorien CHAPLAIS. *Lone-Actor Terrorism: Literature Review*. Online. 2015. ISSN 2397-0286. Dostupné z: <https://www.isdglobal.org/isd-publications/lone-actor-terrorism-literature-review/>, [citováno 2024-02-23]. str. 11-13

příznivci stále více využívají k šíření svých ideologií a myšlenek převážně západní online komunity, jako jsou Facebook, X či YouTube a jejich arabské ekvivalenty.⁶⁶

Internet je v médiích často popisován jako hlavní rozhraní mezi teroristickými skupinami a jednotlivci náchylnými k radikalizaci. Objem potenciálních diváků a schopnost šířit extremistický materiál znepokojivě rychlým tempem činí z tohoto média mimořádně účinný nástroj pro šíření ideologie. To má zvláštní význam ve vztahu k osamělým vlkům, kteří se mohou prostřednictvím těchto materiálů a interakcí jednoduše radikalizovat, aniž by navázali přímé vazby na konkrétní skupinu.⁶⁷ Obecně se dá říci, že v dnešní době platí, že se teroristické skupiny poměrně dobře naučily, jak oslovit potenciální osamělé vlky, jak je přilákat a svést, jak je vycvičit, a nakonec jak jim pomoci připravit a zahájit útok, a to vše pomocí pouhé online komunikace.

Závěrem bych k této kapitole konstatoval, že navzdory mnoha rozdílům v původu a taktice mají někteří osamělí vlci společný rys v tom, že ve skutečnosti nejsou tak osamělí, jak se zdá, ba naopak, často jsou motivováni, vyučováni, rekrutováni, podněcováni nebo dokonce cvičeni vnějšími zdroji, konkrétně v dnešní době především online zdroji. Vykazují určitou míru oddanosti extremistickým hnutím a ztotožňují se s nimi.⁶⁸ Výrazný nárůst terorismu osamělých vlků v posledních třech desetiletích lze částečně vysvětlit rapidním technologickým pokrokem na poli informačních technologiích a přijetím a využíváním různých online platform pro šíření teroristické taktiky a ideologií.

2.8.2 Sociologické aspekty

Sociodemografické informace nám pomáhají získat základní informace a celkový obraz o pachateli. Jeho věk, pohlaví, etnický původ, povolání, příbuzenský stav, nejvyšší dosažené vzdělání a předchozí trestné činy, všechny

---

⁶⁶ WEIMANN, Gabriel. Journal of Terrorism Research: Lone Wolves in Cyberspace. Online. 2012, Dostupné z: <https://www.readcube.com/articles/10.15664/jtr.405>, [citováno 2024-02-23]. str. 83-85

⁶⁷ PANTUCCI, Raffaello, Clare ELLIS a Lorien CHAPLAIS. *Lone-Actor Terrorism: Literature Review*. Online. 2015. ISSN 2397-0286. Dostupné z: <https://www.isdglobal.org/isd-publications/lone-actor-terrorism-literature-review/>, [citováno 2024-02-23]. str. 11-13

⁶⁸ WEIMANN, Gabriel. Journal of Terrorism Research: Lone Wolves in Cyberspace. Online. 2012, Dostupné z: <https://www.readcube.com/articles/10.15664/jtr.405>, [citováno 2024-02-23]. str. 85-86

tyto údaje nám pomáhají pochopit, co tvoří a jaké jsou rizikové faktory pachatele a v jaké životní fázi vznikají. Pokud se sociodemografické informace shromáždí a analyzují ve velkém měřítku, mohou pomoci určit, odkud různí pachatelé obvykle pocházejí. Samotné sociodemografické informace sice sami o sobě pachatele předem neidentifikují, mohou však pomoci poukázat na společné rizikové faktory a rizikové oblasti, na které je důležité se soustředit. Techniky a poznatky, které byly získány na základě zkoumání sociodemografických informací mohou být využitelné při řešení terorismu osamělých vlků. Sociodemografické informace tak mohou hrát roli při odhalování a identifikaci osamělých vlků a prevenci jejich teroristických útoků.⁶⁹

Jeden ze základních údajů rozlišení pachatele ze sociologického hlediska je samozřejmě pohlaví. Do kategorie motivovaného osamělého vlka totiž spadá jen malý počet žen. Nejen druh pohlaví, ale i vysoká úroveň vzdělání výrazně snižuje ochotu porušovat zákon. Je tomu tak přinejmenším z důvodu, že vzdělání rozšiřuje přehled ohledně možných následků trestného činu, což může mít následně vliv na neochotu daný trestný čin spáchat. Osamělí vlci do tohoto schématu ale zcela nezapadají. P. Gill ve své analýze uvádí, že dokonce 60% ze 111 osamělých vlků, které zkoumal, se účastnilo nějaké formy akademického vzdělávání, 26% z nich absolvovalo vysokou školu, 11% magisterský program a 7% získalo doktorát. Pouze 12% ukončilo své vzdělání střední školou. Z hlediska věku jsou osamělí vlci obvykle starší a mnohem častěji žijí daleko od rodiny, jsou rozvedení nebo mají vojenskou minulost.⁷⁰

2.8.3 Psychologické aspekty

Psychologické pozadí a osobní historie osamělého vlka přispívají k jeho pochopení a toho co je příčinou jeho radikálního chování. Kriminologové a psychologové dnes již mají dostatek informací o tom, jakou roli při páčání trestné činnosti hraje psychologické pozadí a minulost člověka. Odborníci na

---

⁶⁹ LEENAARS, Jan a Alastair REED. Understanding Lone Wolves: Towards a Theoretical Framework for Comparative Analysis. *The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.icct.nl/sites/default/files/import/publication/ICCT-Leenars-Reed-Understanding-Lone-Wolves-April-2016.pdf>, [citováno 2024-02-23]. str. 6

⁷⁰ POSŁUSZNA, Elżbieta. *Terrorism of Lone Wolves: A Socio-Psychological Approach*. *Safety & Defense*, 6(1), 109-118. Online. 2020. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.37105/sd.69>, [citováno 2024-02-23]. str. 113

terorismus mohou z těchto znalostí dále těžit a následně je využít k lepšímu pochopení a zorientování se v problematice terorismu osamělých vlků. Znaky, které bychom mohli zařadit do kategorie psychologických aspektů, jsou např. duševní stav a stupeň izolace jedince, deprese nebo určitý bod zlomu v osobním životě jedince, kdy se pachatel zlomí a začne konat, tento bod se nazývá tzv. „rozmrazení“. Stav duševního zdraví je nejdůležitější charakteristikou pro porovnání, protože má obrovský vliv na to, zda si pachatel byl vědom svého jednání a zda byl klinicky příčetný. Rozmrazení je nějaká osobní krize, kdy jedinec ztrácí každodenní jistotu vztahů a rutiny. Tato osobní krize se může týkat ztráty milované osoby nebo prostého přestěhování se daleko od domova. Výskyt osobní krize je v určitém životním období daný a téměř nevyhnutelný. Záleží jen na psychické síle jedince, jak se s touto zlomovou situací vyrovná, ve většině případů dojde k bezproblémovému vypořádání se s touto osobní krizí, ale u některých jedinců naopak nemusí dojít k hladkému vyrovnání se s určitou těžkou životní situací, to může vést k jejich „rozmrazení“ a následně dochází ke ztrátě příčetnosti a ke konání trestných činů. S využitím poznatků kriminologů a psychologů mohou protiterorističtí experti zkoumat, jaká kombinace faktorů napomohla k „rozmrazení“ a přiměla pachatele ke spáchání teroristického činu. Na základě těchto poznatků lze zmapovat a určit konkrétní lidi, kteří procházejí procesem rozmrazení, nebo zjistit, kdy k němu dochází, to vše může hrát roli v procesu odhalování a prevence.⁷¹

Pokud se zaměříme na poruchy osobnosti, tak zde je faktem, že mnozí z nejznámějších osamělých vlků měli zdokumentované psychické problémy. Otázkou však je, co k tomu vedlo, zda byly zdrojem těchto problémů fyziologicko-impulzivní podněty nebo traumatické životní zkušenosti, které vyvolaly pocit nedocenění, nebo možná kombinace obou faktorů. Velké množství

---

⁷¹ LEENAARS, Jan a Alastair REED. Understanding Lone Wolves: Towards a Theoretical Framework for Comparative Analysis. *The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.icct.nl/sites/default/files/import/publication/ICCT-Leenars-Reed-Understanding-Lone-Wolves-April-2016.pdf>, [citováno 2024-02-23]. str. 6-7

dat podporuje druhý faktor a jeho zastánci obvykle obhajují hypotézu narcisismu-agrese.⁷²

Koncepce narcisismu-agrese spojuje existenci agrese s výskytem narcistického zklamání definovaného jako hluboké a dlouhodobé poškození obrazu "já", které je důsledkem neschopnosti naplnit očekávání kladená na ideální ego nebo žádoucí normy chování. Narcistická agrese je poháněná potřebou bránit "já" před destruktivním sebepoškozováním. Agrese je z toho důvodu zaměřena na objekty, které reprezentují požadavky kladené na ideální ego nebo žádoucí normy chování. Přesměrovávání agrese na cizí objekty je pro jedince mimořádně užitečné. Díky tomuto postupu může znovu získat víru ve vlastní sílu. Lidé, kteří projevují narcistické sklony, obvykle trpí emocionálními nedostatky, které je činí slepými k negativním důsledkům jejich jednání. S takovými lidmi nelze vyjednávat, modifikovat jejich cíle a najít společnou řeč ohledně hodnot, které se snaží zastávat. Vyznačují se axiologickou a pragmatickou strnulostí, která je imunní vůči jakékoli formě přesvědčování.⁷³

Modifikací koncepce narcisismu-agrese, která velmi dobře popisuje chování osamělých vlků, je teorie resentmentu, kterou vytvořil Friedrich Nietzsche. Resentiment je soubor nenávistných emocí jako je závist, žárlivost a touha po pomstě. Jejich základem je zdrcující pocit bezmoci, který vzniká, když jedinec nemůže dosáhnout pro ně důležitých hodnot. Ne každý má takový pocit bezmoci, ale především ti, kteří kvůli různým psychickým či fyzickým nedostatkům mají omezené možnosti, jak se vypořádat s životními výzvami, které před ně postaví běžná realita. Tato realita je však šitá na míru pouze těm, kteří netrpí žádnými nedostatky a neschopnostmi. Proto slabí a neschopní lidé mohou trpět a toto utrpení je pro ně nesnesitelné, protože vychází z negativního obrazu sebe sama. Utrpení je doprovázeno silnou nenávistí, a to jak ke světu, v němž takové nedosažitelné hodnoty existují, tak k těm, kdo tyto hodnoty reprezentují. Nenávist pak vyvolává touhu po pomstě. Člověk, který zažívá utrpení si musí vytvořit strategie, které mu umožní obnovit ztracený smysl života. Jednou z takových

---

⁷² POSŁUSZNA, Elżbieta. *Terrorism of Lone Wolves: A Socio-Psychological Approach*. *Safety & Defense*, 6(1), 109-118. Online. 2020. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.37105/sd.69>, [citováno 2024-02-23]. str. 114

⁷³ Tamtéž, str. 114

strategií je samotné potlačení negativních emocí, které prožívá, tj. nenávisti, hněvu, závisti nebo touhy po pomstě. Díky takovému působení na emoce se zapomíná na jejich zdroj a tím pádem důvod pro vznik. Potlačení samozřejmě závist, hněv nebo touhu po pomstě nikdy zcela neodstraní. Tyto emoce i nadále existují, jsou však méně srozumitelné a méně jasné, a proto je snazší odtrhnout je od skutečné příčiny resentimentu. Přesto potlačení problém neřeší. Utlumené emoce nadále nepozorovaně ovlivňují jedincovu mysl, a nakonec dovedou trpící individuum k vytvoření nové, dokonalejší strategie, kterou použije pro dosažení svých cílů.⁷⁴

Obě koncepce, narcisismus-agrese i resentiment, poukazují na pocit subjektivního nedocení jako faktoru, který dohání jedince k nenávisti a páchání násilí. Většina studií provedených na biografích teroristů i teroristů osamělých vlků poskytuje důkazy a dochází k závěru, že teroristé jsou lidé, kteří během svého života zažili nebo stále zažívají velké ponížení, které narušuje jejich smysl pro řád a hodnotu, což vede k frustraci a následně k agresi. K tomuto ponížení docházelo poměrně často již v raném věku. Někdy mělo podobu bití, opuštění, rozvodu rodičů, sexuálního zneužívání nebo odmítnutí skupinou vrstevníků.⁷⁵

2.9 Opatření proti terorismu osamělých vlků

Dle mého názoru terorismus obecně ani terorismus osamělých vlků nikdy nemůže reálně skončit a být nadobro poražen. Teroristé totiž mohou zaútočit kdekoli a kdykoli, ale zároveň není možné chránit každý potenciální cíl ve všech rizikových místech a oblastech. Vždy budou někde existovat zranitelné cíle, které může skupina nebo jednotlivec s různými motivy využít pro své teroristické operace. V závislosti na typu teroristy, který se na útoku podílí lze zprostředkovat různá opatření, která mají za cíl vypořádat se s danou hrozbou. Při jednání s teroristickou skupinou nezávislou na státní organizaci, což je v dnešní době případ většiny teroristických skupin na celém světě, jsou možnosti trochu

---

⁷⁴ POSŁUSZNA, Elżbieta. *Terrorism of Lone Wolves: A Socio-Psychological Approach*. *Safety & Defense*, 6(1), 109-118. Online. 2020. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.37105/sd.69>, [citováno 2024-02-23]. str. 114-115

⁷⁵ Tamtéž, str. 114-115

omezenější, protože diplomatické a hospodářské sankce se na takové skupiny samozřejmě nedají uvalit. Stále je však k dispozici mnoho dalších protiteroristických opatření, včetně odříznutí teroristů od financování a zmrazení jejich majetku, pokud je o konkrétních osobách a organizacích známo, že byly, jakkoliv zapojeny do teroristické činnosti. Proti teroristickým organizacím lze použít i vojenská opatření. Patří sem cílené zabíjení nebo dopadení vysoce postavených teroristů v zahraničí, jako jsou vůdci teroristických skupin. Dále činnost informačních služeb odposlechem komunikací, využíváním informátorů k získání informací o spiknutích a plánovaných akcích, může poskytnout cenný přínos v boji proti teroristickým skupinám.⁷⁶

2.9.1 Preventivní opatření

V případě, že se začneme bavit konkrétně o prevenci terorismu osamělých vlků, tak nám začnou na povrch vystupovat určité problémy při navrhování účinných preventivních strategií.⁷⁷ Identifikace, vyhledání a dopadení osamělého vlka je velmi obtížná záležitost, a to především z toho důvodu, že se jedná o osamělé aktéry, a tudíž jejichž záměry je těžké rozpoznat, protože se vyhýbají kontaktu s ostatními. Za druhé je velmi těžké předpovědět, z jakého odcizeného a frustrovaného prostředí pochází, s tím se pojí nepředvídatelné a široké spektrum ideologií a motivací, které jedince vedou k provedení útoku. V neposlední řadě, osamělí vlci často inspirují k napodobování útoků a stávají se vzorem pro ostatní frustrované lidi, což opět stěžuje preventivní činnost.⁷⁸ Jejich útoky ale mohou způsobit stejně velké, ne-li větší ztráty a zkázu jako větší a organizovanější teroristické skupiny. Vždy se zároveň mohou objevit nové příčiny a ideologie, které budou přitahovat nové typy osamělých vlků, proto nestačí, když zneškodníme pouze jeden typ extremistické ideologie či příčiny motivace. Naopak je nutné navrhnout kreativní kombinaci zásad a opatření, aby bylo možné se vypořádat s nepředvídatelnou povahou terorismu osamělých vlků a osamělým terorismem

---

⁷⁶ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-23]. kap. 6

⁷⁷ Tamtéž, kap. 6

⁷⁸ BAKER, Edwin a Beatrice DE GRAAF. *Lone Wolves: How to Prevent This Phenomenon? ICCT – Expert Meeting Paper. The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2010. Dostupné z: doi:10.19165/2010.2.01, [citováno 2024-02-23]. str. 5

jako celkem. To znamená identifikaci preventivních i reaktivních opatření, která se zdají neefektivnější. Nelze sice očekávat, že zabráníme každému teroristickému činu osamělého vlka, můžeme však přijmout některá preventivní opatření, která pomohou snížit riziko, že se osamělým vlkům podaří úspěšně provést jejich teroristické útoky.⁷⁹ Preventivní opatření zaváděná k předcházení teroristických útoků spáchaných osamělými vlky mohou být následujícího charakteru.

- **Zdokonalování detekčních zařízení**

Najít každou potenciální zbraň, ať už se jedná o nůž, střelnou zbraň, výbušninu nebo kterýkoliv jiný typ zbraně, která může být ukryta v zavazadle nebo skryta přímo u jedince, je nesmírně obtížný úkol. Ochrana před terorismem se z tohoto hlediska dá popsat jako nikdy nekončící technologický závod s teroristy. Nezáleží totiž na tom, kolikrát jsou bezpečnostní opatření účinná při prevenci útoků, protože teroristům stačí najít mezeru v systému pouze jednou, aby prokázali jeho slabinu a nedostatečnost.⁸⁰ Přestože se neustálé zdokonalování detekčních systémů může zdát jako marný a nekonečný boj, nic to nemění na tom, že jakožto jedno ze základních preventivních opatření je naprosto nepostradatelné.

- **Rozšíření kamerových systémů na veřejných prostranstvích**

V posledních dvou desetiletích se prudce zvýšil počet kamer a kamerových systémů, které monitorují každý pohyb na veřejných místech, aby se zabránilo nejen terorismu, ale i obyčejné kriminalitě a dalším nezákonným činnostem. Přestože bývá systém kamer a jeho expanze často kritizován, z důvodu, že výrazně nepřispívá ke snížení kriminality nebo k preventivnímu odhalení a dopadení teroristického útočníka, již nespočetněkrát byly tyto systémy účinné při vypátrání osamělých vlků a dalších teroristů po samotném incidentu, a tím zabránily v pokračování jejich činnosti. Navíc s neustálým rozvojem této technologie budou mít kamerové systémy v budoucnu ještě větší potenciál

---

⁷⁹ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-23]. kap. 6

⁸⁰ Tamtéž, kap. 6

zabránit alespoň některým útokům osamělých vlků. Jeden z takovýchto pokroků je vývoj kamerových systémů směrem k identifikaci osob, která může pod oblečením skrývat bombu. Software kamer by následně bombu odhalil například na základě posouzení způsobu chůze jednotlivce nebo by se zaměřil na detekci chemických látek, které byly použity k výrobě bomby nebo by mohl sledovat podezřelé chování jedince. Rozšířené používání kamerových systémů může hlavně sloužit jako odstrašující prostředek pro osamělé vlky plánující teroristický útok.⁸¹ Kamerový systém, jeho konstantní rozšiřování a vývoj je tedy jedno z mnoha preventivních opatření, kterými se lze pokusit snížit pravděpodobnost úspěšného provedení teroristického útoku osamělého vlka, a to i přes jeho zřejmé nedostatky.

- **Sledování používání internetu osamělými vlky**

Internet se postupem času stal hlavním komunikačním prostředkem extremistických skupin a zároveň jim poskytl významnou online platformu. Kromě toho, že internet slouží k propagandě, náboru, získávání finančních prostředků či plánování, může být také využit ke kybernetickým útokům.⁸² Osamělé vlky může prozradit především jejich touha po komunikaci a lidské interakci prostřednictvím internetu. Monitorování extremistických chatů a dalších různých online skupin je v mnoha zemích již dávno zavedeno a spolu s identifikací anonymních uživatelů, slouží jako počáteční vodítko pro identifikaci potenciálního pachatele. Problematičtější je ovšem odhalit osamělé vlky, kteří nenavštěvují žádné extremistické chaty nebo fóra, ale přesto využívají internet k naplánování svých útoků. Řešením pro takovouto situaci je monitorování internetu v reálném čase, zda se na něm neobjevují extremistické příspěvky či manifesty, v nichž útočníci v podstatě oznamují své plány.⁸³ V některých případech může být internetová aktivita osamělých vlků jedinou informací, kterou před útokem

---

⁸¹ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-23]. kap. 6

⁸² WEIMANN, Gabriel. *Journal of Terrorism Research: Lone Wolves in Cyberspace*. Online. 2012, Dostupné z: <https://www.readcube.com/articles/10.15664/jtr.405>, [citováno 2024-02-23]. str. 80

⁸³ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-23]. kap. 6

samotným útokem máme. Není tedy pochyb o tom, že internet je nepostradatelným nástrojem v boji proti terorismu osamělých vlků.

- **Vyvrácení teroristické propagandy**

Součástí boje proti terorismu je propagandistická válka. To, jak čelit poselství hlásanému různými teroristickými skupinami, je pro vlády na celém světě nemalou výzvou. Hlavně Al-Káida, ale víceméně všechny teroristické organizace jsou špičkami ve zneužívání internetu i tradičních médií k dosažení maximálního prospěchu a dosažení svých cílů. Jednou z možností, jak bojovat s teroristickou propagandou, je tzv. „zbavit terorismus slávy“. Problém totiž spočívá v tom, že mnoho mladých lidí na celém světě považuje teroristy za své hrdiny a v účasti na teroristických útocích vidí pouze vzrušení a slávu, nikoli utrpení, které je způsobeno nevinným obětem a jejich rodinám. Čím více se tedy podaří vykreslit teroristy jako zločince, a nikoliv jako oslavované bojovníky, tím více se podaří potlačit účast v teroristických skupinách. Další strategií, kterou lze využít ke snížení počtu těch, které terorismus přitahuje prostřednictvím různých propagand, je ukázat jim opravdovou realitu teroristického životního stylu. Je třeba klást důraz na zviditelnění neslavné povahy jejich života a na jejich každodenní odloučení od rodiny, ale také nezpochybnitelně odsoudit koncept mučednictví a využívání násilí k dosažení politických cílů.⁸⁴

---

⁸⁴ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-23]. kap. 6

- **Zvýšení povědomí veřejnosti a její zapojení**

Osamělí vlci sice dle definice jednají izolovaně, bez vedení nebo podpory širší skupiny, ale ve skutečnosti zůstávají součástí nějakého širšího společenství. Na tomto principu je založena společenská reakce, která spočívá v tom, že členové určité komunity mohou s potenciálními osamělými vlky komunikovat a odhalit a nahlásit jejich podezřelé a neobvyklé chování. Tím dochází ke zvyšování povědomí o možnosti teroristického útoku, to má následně vliv na vyšší pravděpodobnost odhalení pachatele a překažení potenciálního útoku.⁸⁵ Myšlenka, že ostražitá a uvědomělá veřejnost může být důležitým prvkem v prevenci nejen terorismu osamělých vlků, ale víceméně jakéhokoli typu terorismu, je dnes všeobecně přijímána. Význam zapojení veřejnosti pro prevenci terorismu byl v průběhu historie prokázán v několika případech, kdy členové společnosti odhalili potenciálního pachatele či mu dokonce vlastními silami zabránili útok provést či dokončit.⁸⁶

2.9.2 Reaktivní opatření

Jestliže jsou preventivní nástroje nedostačující, musí být každý stát schopen na nepříznivé události reagovat. Pokud se osamělému vlkovi útok podaří provést, může být v reakci na něj použita kombinace různých reaktivních strategií. Některé z nich se překrývají s právě diskutovanými preventivními opatřeními, jako je například použití kamerových systémů k identifikaci a sledování pohybu osamělého vlka před incidentem, ale i po něm. Jiná preventivní opatření, včetně monitorování internetové aktivity, lze rovněž použít jako reaktivní bezpečnostní techniky ke zjištění, kdo mohl být za incident zodpovědný. Existuje řada dalších reaktivních opatření, která se mohou ukázat jako cenná pro boj s osamělými teroristy. Mezi takovéto opatření můžeme zařadit použití nejmodernějších forenzních disciplín⁸⁷ a technik pro nalezení co největšího množství důkazů jak na

---

⁸⁵ PANTUCCI, Raffaello, Clare ELLIS a Lorien CHAPLAIS. *Lone-Actor Terrorism: Literature Review*. Online. 2015. ISSN 2397-0286. Dostupné z: <https://www.isdglobal.org/isd-publications/lone-actor-terrorism-literature-review/>, [citováno 2024-02-23]. str. 15

⁸⁶ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-23]. kap. 6

⁸⁷ Tamtéž, kap. 6

místě činu nebo místě, kde pachatel pobýval, tak od potenciálních svědků nebo obětí a dalších lidí, kteří mohli přijít s pachatelem do kontaktu před nebo po útoku.

Pokud osamělý vlk během útoku nezemře nebo se ho nepodaří chytit krátce po útoku, obvykle začnou psychologové vytvářet psychologické profily, které poskytují poznatky o tom, kdo by mohl být osamělým vlkem a co ho mohlo přimět k tomu, aby útok spáchal. Odvození psychologického profilu je založeno převážně na posouzení typu útoku, použité zbraně, cíle či obětí útoku. I když psychologický profil sám o sobě nemůže vést ke konkrétní identifikaci osamělého vlka, může poskytnout užitečné informace o typologii osoby, která útok spáchala.⁸⁸

Dalším důležitým reaktivním aspektem v boji proti osamělým vlkům je povzbuzovat je a přimět je ke komunikaci jakýmkoli možným způsobem. Někdy to ani nebývá zas tak těžké a není potřeba žádné pobídky, protože někteří osamělí vlci mají tendenci se svými ohavnými činy chlubit na internetu či sociálních sítích. Čím více informací osamělý vlk poskytne, tím se zvyšuje pravděpodobnost, že bude identifikován a následně dopaden.⁸⁹

---

⁸⁸ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-02-23]. kap. 6

⁸⁹ Tamtéž, kap. 6

3 Vývoj a současný stav terorismu osamělých vlků v Evropě

V této části práce se budu zabývat vývojem, ale i současnou situací ohledně problematiky terorismu osamělých vlků. Konkrétně zde budu popisovat tento fenomén v průběhu posledních pěti let, tedy mezi roky 2018–2022, kdy máme k dispozici již zpracovaná a veřejně dostupná data.

Následující charakteristika stavu terorismu osamělých vlků v Evropě vychází z vlastní analýzy každoročních zpráv Europolu o situaci a trendech v oblasti terorismu, které poskytují všeobecný přehled o fenoménu terorismu v EU v daném roce. Boj proti terorismu je pro EU a Europol nejvyšší prioritou, a proto jsou tyto zprávy jednou z nejvýznamnějších strategických analýz Europolu.⁹⁰

3.1 Vývoj terorismu osamělých vlků

Evropa na svém území zažila od začátku nového tisíciletí řadu mimořádně násilných útoků. Tyto útoky připomínající občas až děsivé válečné scény, které se dostaly přímo do ulic a běžného života evropských občanů a hluboce narušily pocit jejich bezpečí. Tento stav zranitelnosti a nejistoty nepochybně způsobila řada faktorů. Na jedné straně je pro naši éru charakteristických několik aspektů, jako je posun v globalizaci, rychlý pokrok v oblasti technologií a informatiky, divoký a neregulovaný nárůst urbanizace ve velkých metropolitních oblastech, který přispívá k úpadku předměstí. Na druhé straně je to nárůst hluboké geopolitické nestability, která vede k rostoucí propustnosti hraničních pásem. V posledních letech prošly také hlavní teroristické skupiny, spojené především s islámským extremismem, významnou proměnou z hlediska jejich povahy, metod nebo postupů při náboru nových sympatizantů.⁹¹ Kombinace všech těchto aspektů vede na území Evropy k neustálému nárůstu pocitu nejistoty a zranitelnosti mezi jejími občany.

---

⁹⁰ EUROPOL. *EU Terrorism Situation & Trend Report*. Online. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/eu-terrorism-situation-and-trend-report>, [citováno 2024-02-27].

⁹¹ IORILLO, Pasquale. UNDERSTANDING THE LONE WOLF PHENOMENON. *Int. J. of Adv. Res.* Online. 2023. 11(11), 615-625. ISSN 2320-5407. Dostupné z: doi:10.21474/IJAR01/17862, [citováno 2024-02-27]. str. 615-616

Situace a trendy v oblasti terorismu v Evropě v roce 2018

Třináct lidí bylo v roce 2018 zabito při teroristických útocích a všechny byly džihádistické povahy a zároveň všechny tyto teroristické útoky byly spáchány jednotlivci jednajícími osamoceně tj. osamělými vlky a jejich cílem byli převážně civilisté a symboly autority. Motivace pachatele a vazby na další zradikalizované osoby nebo teroristické skupiny se ve většině případů nepodařilo objasnit.⁹²

Celkem se jednalo o sedm dokonaných teroristických útoků v pěti státech: tři ve Francii, dva v Nizozemsku, jeden v Belgii a jeden ve Spojeném království. Jak jsem již zmínil výše, tak bylo při těchto útocích v roce 2018 zabito celkem 13 osob a 46 osob bylo zraněno. Mezi oběťmi bylo také 12 policistů, z nichž tři byli dokonce zabiti.⁹³

Situace a trendy v oblasti terorismu v Evropě v roce 2019

V roce 2019 se terorismus spáchaný osamělými vlky vyšplhal na šest incidentů, buď dokončených nebo neúspěšných útoků. Všechny tyto teroristické útoky měly opět džihádistickou povahu a byly spáchány osamělými vlky.⁹⁴

Jak v případě džihádistického terorismu, tak v případě pravicového terorismu a násilného extremismu bylo vyhodnoceno, že největší hrozba z těchto typů terorismu pochází od osamělých vlků nebo malých buněk, které provádějí násilí na vlastní pěst, aniž by byly řízeny většími organizacemi. To vyplývá z toho, že útoky, na nichž se podílí více osob, se orgánům dařilo překazit s větší pravděpodobností než přípravu útoku osamělým vlkem. Zároveň byl v roce 2019 zaznamenán zvýšený objem propagandistických materiálů, jak džihádistická, tak pravicově extremistická propaganda podněcovala jednotlivce čím dál tím častěji k samostatnému páchaní násilných činů. I v tomto roce tedy skupiny, ale primárně

---

⁹² European Union Terrorism Situation and Trend Report 2019. *Europol*. Online. Dostupné z: doi:10.2813/788404, [citováno 2024-02-27]. str. 6-8

⁹³ Tamtéž, str. 30

⁹⁴ European Union Terrorism Situation and Trend Report 2020. *Europol*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020#downloads>, [citováno 2024-02-27]. str. 14

osamělí vlci napojení na džihádistický terorismus nadále představovaly největší hrozbu pro Evropu, hlavně pokud šlo o použití výbušnin při bombových útocích.⁹⁵

Situace a trendy v oblasti terorismu v Evropě v roce 2020

Některé klíčové prvky hrozby terorismu se i nadále nemění. Džihádističtí teroristé stále často útočili sami, na tom se opět odráží fakt, že všechny dokonané útoky džihádistického charakteru byly spáchány osamělými vlky. Jak již bylo pozorováno v minulém roce, tak i nadále platí, že se zvyšoval objem propagandistického materiálu, a to především na volně dostupném internetu. Právě to mohlo mít za následek, že i jeden dokonaný pravicově-extremistický teroristický útok byl proveden osamělým vlkem v Německu. Celkově došlo v tomto roce k nárůstu počtu incidentů spáchaných osamělými vlky na jedenáct útoků.⁹⁶

Situace a trendy v Evropě v roce 2021

Opět jako v předešlých letech platí, že největší hrozbou spojenou s potenciálními teroristickými a násilnými extremistickými útoky zůstávají osamělí vlci spojení s džihádistickým a pravicovým násilným extremismem.⁹⁷ V roce 2021 byly dokonány konkrétně tři útoky spáchané osamělými vlky a jak je již pravidlem všechny tyto útoky byly džihádistické povahy.⁹⁸

Osamělí vlci byli i v roce 2021 hlavními pachateli teroristických a násilných extremistických útoků v Evropě. To však nutně neznamena, že tito jednotlivci jednali zcela izolovaně. Klíčovou roli hrálo i budování online komunit, které podporovaly radikalizaci a poskytovaly přístup k teroristické propagandě či instruktážním materiálům.⁹⁹

---

⁹⁵ European Union Terrorism Situation and Trend Report 2020. *Europol*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020#downloads>, [citováno 2024-02-27]. str. 19

⁹⁶ European Union Terrorism Situation and Trend Report 2021. *Europol*. Online. 2021. Dostupné z: doi:10.2813/677724, [citováno 2024-02-27]. str. 4-9

⁹⁷ European Union Terrorism Situation and Trend Report 2022. *Europol*. Online. 2022. Dostupné z: doi:10.2813/467703, [citováno 2024-02-27]. str. 3

⁹⁸ Tamtéž, str. 30

⁹⁹ Tamtéž, str. 4

3.2 Současný stav terorismu osamělých vlků

Dle nejaktuálnější zprávy vydané Europol¹⁰⁰, která se zabývá analýzou terorismu v roce 2022, považují všechny státy džihádistický terorismus stále za nejvýznamnější teroristickou hrozbu pro Evropu, a to i přesto, že počet džihádistických útoků ve srovnání s lety 2021 a hlavně 2020 poklesl. Hrozba ze strany osamělých vlků, kteří se radikalizovali online, však zůstává významná.¹⁰¹

V roce 2022 byly hlášeny tři dokonané útoky provedené osamělými vlky a jak asi nebude překvapením, u dvou z nich se opět jednalo o džihádistický typ teroristických útoků. Jeden byl spáchán ve Francii a jeden v Belgii. V důsledku těchto útoků zemřely dvě oběti.¹⁰² Ale i hrozba ze strany osamělých pravicových teroristů, kteří se zradikalizovali online, zůstává také nadále významným problémem. V roce 2022 byl dokonán jeden pravicový teroristický útok v Bratislavě na Slovensku, v důsledku tohoto útoku zemřely dvě osoby a jedna byla zraněna. Útoky nebyly spáchány ani naplánovány aktérem z tradičního spektra pravicového terorismu, ale osamělým vlkem.¹⁰³

Závěrem lze konstatovat, že v současné době mají především osamělí vlci nebo malé skupinky bez vůdců, kteří se radikalizovali v nadnárodním online prostředí a nepatří k žádné etablované teroristické skupině, největší potenciál pro provádění teroristických útoků v Evropě.¹⁰⁴ Proto se očekává, že většinu teroristických útoků v Evropě budou i nadále páchat osamělí vlci. To může mít na svědomí rostoucí sociální polarizace a opakující se hospodářské krize, které mohou vyvolat a urychlit radikalizaci a celý její proces, protože se lidé díky těmto problémům ve společnosti stále více přiklání k určitým radikálním a extremistickým myšlenkám a ideologiím. Na pozadí těchto skutečností a volně přístupnému a téměř neomezenému a nehlídanému přístupu k extremistickému a teroristickému obsahu na internetu mohou být radikálnímu obsahu a myšlenkám vystaveni zranitelnější jedinci bez jakékoliv předchozí a přímé vazby na

---

¹⁰⁰ European Union Terrorism Situation and Trend Report 2023. *Europol*. Online. 2023. Dostupné z: doi: 10.2813/302117, [citováno 2024-02-27].

¹⁰¹ Tamtéž, str. 4

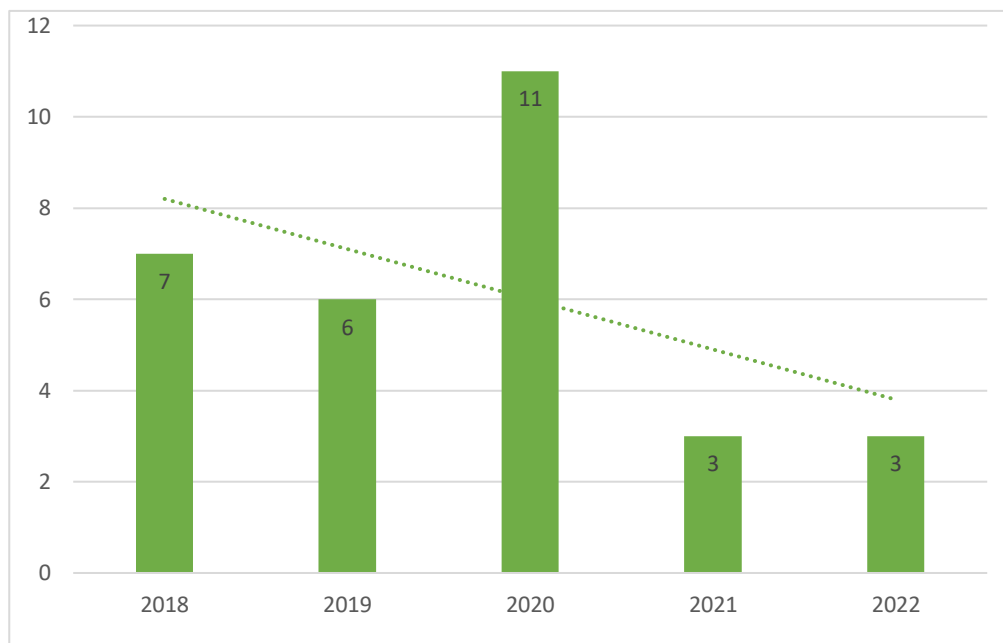
¹⁰² Tamtéž, str. 23

¹⁰³ Tamtéž, str. 43-44

¹⁰⁴ Tamtéž, str. 50

terroristické organizace nebo násilný extremismus. Samotný proces radikalizace se tím pádem stane decentralizovanějším a nezávislejší na samotných teroristických organizacích a na jejich cílených náborových nebo propagandistických strategiích.¹⁰⁵

Obrázek 2 - Počet jednotlivých útoků osamělých vlků mezi lety 2018-2022 (dokončených i neúspěšných)

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf vychází z vlastní analýzy dat poskytnutých v každoročních zprávách Europolu o situaci a trendech v oblasti terorismu v letech 2018-2022¹⁰⁶ a je z něj patrné, že aktuální tendence v oblasti terorismu osamělých vlků za posledních pět let má klesající trend.

¹⁰⁵ European Union Terrorism Situation and Trend Report 2023. *Europol*. Online. 2023. Dostupné z: doi: 10.2813/302117, [citováno 2024-02-27]. str. 75

¹⁰⁶ EUROPOL. *EU Terrorism Situation & Trend Report*. Online. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/eu-terrorism-situation-and-trend-report>, [citováno 2024-02-27].

3.3 Bezpečnostní opatření v Evropě

Rada Evropy, Evropská unie a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), tyto tři mezivládní organizace se zabývají otázkami boje proti terorismu v Evropě a jejich výstupy jsou začleněny do širší univerzální struktury řídící protiteroristické reakce.¹⁰⁷

Rada Evropy je se svými 47 členskými státy nejstarší mezivládní organizací v Evropě, která byla založena v roce 1949. Třemi hlavními cíli Rady jsou prosazování a podpora demokracie, právního státu a lidských práv.¹⁰⁸ Rada přijala řadu nástrojů proti terorismu. Její hlavní rámcovou smlouvou pro boj proti terorismu je Úmluva Rady Evropy o předcházení terorismu (č.196)¹⁰⁹, která byla přijata roku 2005 a vstoupila v platnost 1. června 2007. Primárním cílem této úmluvy je navýšit účinnost stávajících mezinárodních textů o boji proti terorismu a také usiluje o zvýšení úsilí členských států v oblasti prevence terorismu. Roku 2015 byl ještě přijat Dodatkový protokol k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu (č. 217)¹¹⁰, který vstoupil v platnost 1. července 2017. Podle tohoto dodatku dochází k rozšíření trestnosti u řady činů, včetně účasti ve sdružení nebo skupině za účelem terorismu, absolvování teroristického výcviku, cestování do zahraničí za účelem terorismu a financování nebo organizování cest za tímto účelem.¹¹¹

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), která má 57 členských států ze Severní Ameriky, Evropy a Asie, je největší regionální bezpečnostní organizací. Jejím cílem je překonávat rozdíly a budovat důvěru mezi státy prostřednictvím spolupráce v otázkách předcházení konfliktům, řešení krizí a obnovy po skončení konfliktů, včetně boje proti terorismu. Jedním

---

¹⁰⁷ UNITED NATIONS. Regional Counter-Terrorism Approaches. *United Nations Office on Drugs and Crime*. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.unodc.org/e4j/en/terrorism/module-5/key-issues/european-region.html>, [citováno 2024-02-27].

¹⁰⁸ Tamtéž

¹⁰⁹ Europe Convention on the Prevention of Terrorism (CETS No. 196). *Council of Europe*. Online. Varšava, 2005. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16808c3f55>, [citováno 2024-02-27].

¹¹⁰ Additional Protocol to the Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism (CETS No. 217). *Council of Europe*. Online. Riga, 2015. Dostupné z: <https://rm.coe.int/168047c5ea>, [citováno 2024-02-27].

¹¹¹ UNITED NATIONS. Regional Counter-Terrorism Approaches. *United Nations Office on Drugs and Crime*. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.unodc.org/e4j/en/terrorism/module-5/key-issues/european-region.html>, [citováno 2024-02-27].

z hlavních cílů OBSE je podpora koordinované a společné strategie boje proti terorismu na všech úrovních, a to i mezi veřejnými, soukromými, vládními, mezivládními subjekty, občanskou společností a médii.¹¹²

Evropská unie je velmi aktivní v otázkách souvisejících s bojem proti terorismu, neboť terorismus stále představuje významnou hrozbu v celé Evropě. V rámci organizace existuje několik institucí. Evropský parlament, Evropská rada a Evropská komise jsou nejvýznamnějšími subjekty, které mají největší vliv na tvorbu zákonů a politik týkajících se terorismu a boje proti terorismu.¹¹³

Protiteroristická strategie EU z roku 2005¹¹⁴, kterou přijala Evropská rada, slouží jako základ pro protiteroristické iniciativy organizace. Unie se v ní zavazuje bojovat proti terorismu v celosvětovém měřítku, dodržovat lidská práva a umožnit svým občanům žít v prostoru svobodné, bezpečné a spravedlivé společnosti. Jejím základem jsou čtyři hlavní pilíře. Předcházet tomu, aby se lidé obrátili a spoléhali na terorismus, a zabránit vzniku budoucích generací teroristů. Ochránit občany a kritickou infrastrukturu snížením zranitelnosti vůči útokům. Stíhat a vyšetřovat teroristy, bránit jim v plánování, cestování a komunikaci či jim přerušit přístup k financování a materiálům. A v neposlední řadě koordinovaně reagovat přípravou na zvládnutí a minimalizaci následků teroristického útoku.¹¹⁵

3.3.1 Reakce EU na terorismus

Evropská unie nebere celkově terorismus a už vůbec ne terorismus osamělých vlků na lehkou váhu, je si totiž vědoma, že v dnešní době mají právě tyto osamělí aktéři, popřípadě nepočtené skupinky radikálů bez jakéhokoliv vedení a vazeb na větší a zavedené teroristické organizace největší šanci na úspěšné spáchání teroristických útoků na území Evropy.

---

¹¹² UNITED NATIONS. Regional Counter-Terrorism Approaches. *United Nations Office on Drugs and Crime*. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.unodc.org/e4j/en/terrorism/module-5/key-issues/european-region.html>, [citováno 2024-02-27].

¹¹³ Tamtéž

¹¹⁴ European Union: Council of the European Union. *The European Union Counter-Terrorism Strategy*. Online. 2005. Dostupné z: <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/council/2005/en/61243>, [citováno 2024-02-27].

¹¹⁵ UNITED NATIONS. Regional Counter-Terrorism Approaches. *United Nations Office on Drugs and Crime*. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.unodc.org/e4j/en/terrorism/module-5/key-issues/european-region.html>, [citováno 2024-02-27].

Evropská unie slouží svým občanům jakožto hlavní fórum pro spolupráci a koordinaci mezi všemi členskými státy v boji proti terorismu. V roce 2015 došlo po sérii útoků k přijetí různých opatření k zamezení terorismu, jedním z nich bylo Prohlášení členů Evropské rady o boji proti terorismu¹¹⁶, které vyzývalo ke konkrétním opatřením zaměřených na tři hlavní oblasti:¹¹⁷

- Zajištění bezpečnosti občanů.
- Předcházení radikalizaci a ochrana hodnot.
- Spolupráce s mezinárodními partnery.

V návaznosti na teroristické útoky ve Francii, Německu a Rakousku se v listopadu 2020 ministři vnitra členských států EU dohodli posílit koordinované úsilí v boji proti terorismu a však zároveň zachovat společné hodnoty EU, jako jsou demokracie, spravedlnost a svoboda projevu.¹¹⁸ Došlo tedy k vydání Společného prohlášení ministrů vnitra členských států EU k nedávným teroristickým útokům v Evropě.¹¹⁹

Obecně nám z těchto prohlášení a mnoha dalších, která byla vydávána v posledních dvou desetiletích, a hlavně po útocích z 11. září 2001, tak i po sérii teroristických útoků v Paříži v roce 2015 vyplývají různá nezbytná a rázná bezpečnostní opatření, která je potřeba prosazovat na evropské úrovni a jejichž cílem je poskytnout ochranu, pomoc a podporu v neúprosném boji proti terorismu. Jako příklady si zde uvedeme následující opatření:

- Předcházení radikalizace jak online, tak offline.
- Výměna informací, hlavně o osobách, které představují potenciální teroristickou hrozbu.
- Potlačování financování terorismu.
- Zvýšená kontrola palných zbraní a omezení dostupnosti prekurzorů výbušnin.

---

¹¹⁶ EUROPEAN COUNCIL. *Informal meeting of the Heads of State or Government-Statement by the members of the European Council*. Online. Brusel, 2015. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/02/12/european-council-statement-fight-against-terrorism/>, [citováno 2024-02-27].

¹¹⁷ EUROPEAN COUNCIL. *The EU's response to terrorism*. Online. 13.2.2024. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/fight-against-terrorism/>, [citováno 2024-02-27].

¹¹⁸ Tamtéž

¹¹⁹ EUROPEAN COUNCIL. *Joint statement by the EU home affairs ministers on the recent terrorist attacks in Europe*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/11/13/joint-statement-by-the-eu-home-affairs-ministers-on-the-recent-terrorist-attacks-in-europe/>, [citováno 2024-02-27].

- Digitalizace v oblasti justiční spolupráce a zajištění účinnějšího mechanismu pro přeshraniční přístup k elektronickým důkazům.
- Opatření s cílem zastavit zahraniční teroristické bojovníky, a to například kriminalizací činů jako jsou podstoupení výcviku k terorismu, jeho organizování či poskytování finančních prostředků v souvislosti s teroristickou činností.
- Spolupráce se zeměmi mimo EU a zintenzivnění vnější činnosti za účelem boje proti terorismu.
- Zlepšení ochrany veřejných prostor, zvýšení např. fyzické ochrany těchto míst, včetně míst konání bohoslužeb všech vyznání.
- Zlepšení hraničních kontrol EU a obecně zajištění bezpečnějšího a řádně fungujícího schengenského prostoru.^{120, 121, 122}

---

¹²⁰ EUROPEAN COUNCIL. *The EU's response to terrorism*. Online. 13.2.2024. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/fight-against-terrorism/>, [citováno 2024-02-27].

¹²¹ EUROPEAN COUNCIL. *Informal meeting of the Heads of State or Government-Statement by the members of the European Council*. Online. Brusel, 2015. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/02/12/european-council-statement-fight-against-terrorism/>, [citováno 2024-02-27].

¹²² EUROPEAN COUNCIL. *Joint statement by the EU home affairs ministers on the recent terrorist attacks in Europe*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/11/13/joint-statement-by-the-eu-home-affairs-ministers-on-the-recent-terrorist-attacks-in-europe/>, [citováno 2024-02-27].

4 Vybrané útoky osamělých vlků v Evropě

V této finální části bakalářské práce se budu zabývat popisem a analýzou tří konkrétních útoků osamělých vlků spáchaných na území Evropy. Útoky jsou seřazeny chronologicky a vybrány jsou z toho důvodu, že je považuji za jedny z nejvýznamnějších, co se dopadu na daný stát a společnost týče. Následující kapitoly se budou soustředit na to, kdo útok spáchal, kdy a kde k němu došlo, jak útok probíhal, jak byl útočník dopaden či eliminován. Část bude věnována i procesu radikalizace a motivaci útočníka a obecně všemu, co ho vedlo ke spáchání konkrétního teroristického činu.

4.1 Bombový útok v Oslu a střelba na ostrově Utøya, 2011

Anders Behring Breivik, dvaatřicetiletý Nor, který v rámci pár hodin způsobil své zemi takové neštěstí, o jakém se tamním lidem nezdálo ani v nejhorších nočních múrách. Norsko bylo do této doby z větší části ušetřeno nekonečného terorismu, který po desetiletí sužoval mnoho jiných zemí světa. V letech 1970–2010 došlo v Norsku pouze k patnácti teroristickým útokům, při nichž byl zabit pouze jeden člověk a třináct osob bylo zraněno. To vše se změnilo, když 22. července 2011 Anders Breivik zahájil dvojitý teroristický útok, jehož výsledkem bylo sedmdesát sedm mrtvých a který navždy změnil tuto zemi.¹²³

V pátek 22. července 2011 v 15:25 vybuchla ve vládní čtvrti v centru Osla nálož skrytá v autě. Bomba byla mimořádně silná, zahynulo díky ní osm lidí a nejméně 90 bylo zraněno a také budovy v okolí výbuchu utrpěly rozsáhlé škody. Později téhož odpoledne kolem 16:57 vstoupil muž převlečený za policistu na ostrov Utøya¹²⁴, ostrov, přibližně 40 kilometrů na severozápad od Osla, zde se konal letní tábor, kterého se účastnilo mládežnické křídlo vládnoucí Strany práce. Převlečený v policejní uniformě Breivik představitelům tábora řekl, že je tam proto, aby chránil táborníky, kteří už v té době slyšeli zprávu o bombovém útoku v Oslu.

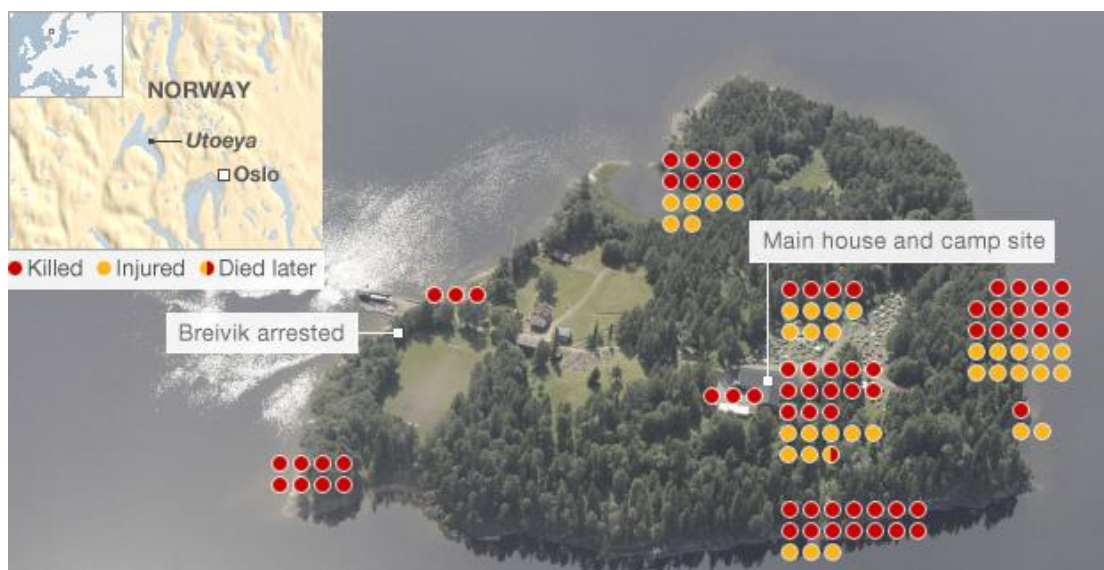
---

¹²³ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-03-03]. kap. 2

¹²⁴ MELLE, Ingrid. The Breivik case and what psychiatrists can learn from it. In: *World Psychiatry*. Online. 12(1). 2013, s. 16-21. ISSN 1723-8617. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.1002/wps.20002](https://doi.org/10.1002/wps.20002), [citováno 2024-03-03]. str. 16

Breivik pak přešel do oblasti, kde se nacházely stany táborníků, a začal nevybíravě střílet. Někteří z táborníků utekli na břeh a skočili do vody ve snaze uplatat, ale Breivik začal střílet i na ně. Když po více než hodině v 18:25 konečně dorazila norská policie na ostrov, netrvalo dlouho a Breivik se po pár minutách v 18:27 vzdal. Během svého řádění zabil šedesát devět lidí a šedesát pět zranil. Většinu z nich tvořily děti nebo mladiství.^{125, 126}

Obrázek 3 - Breivikovi oběti na ostrově Utøya

Zdroj: BBC.com¹²⁷

Na výše uvedeném obrázku jsou vyznačeny místa, kde všude se nacházely oběti Breivikova útoku, červenou barvou jsou označeny lidi, které zabil a žlutou zranění. Breivik téměř okamžitě po vstupu na ostrov začal střílet na 600 osob uvězněných na ostrově a zabil 69 osob, z nichž 59 se narodilo v roce 1990 nebo později. Pomocí expanzní munice s dutou špičkou způsobil také mnoho těžkých a znetvořujících zranění. Jak je z obrázku patrné, tak střelba, která trvala zhruba hodinu a půl probíhala po celém ostrově a Breivik své oběti naháněl a snažil se zabít co největší počet lidí. Přeživší uvádějí, že se dokonce vracel k předchozím

¹²⁵ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-03-03]. kap. 2

¹²⁶ Timeline: How Norway's terror attacks unfolded. BBC News. Online. Londýn: BBC, 2012. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-14260297>, [citováno 2024-03-03].

¹²⁷ Timeline: How Norway's terror attacks unfolded. BBC News. Online. Londýn: BBC, 2012. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-14260297>, [citováno 2024-03-03].

obětím, opakovaně na ně střílel a že několikrát i přesvědčil ukryté lidi, pod záminkou, že je policista a snaží se je ochránit, aby vyšli z úkrytu. Přeživší také uvádějí, že se při střelbě opakovaně smál a křičel.¹²⁸

Jednou z výhod osamělých vlků oproti teroristickým skupinám je to, že často nejsou nikomu na očích, protože své útoky plánují v tichosti s minimální nebo žádnou komunikací s ostatními. Tak tomu bylo v případě i těchto dvou útoků, Breivik během spáchání svých teroristických útoků nebyl veden v databázi pravicových extremistů norské policie a jeho útoky proto přišly jakoby z ničeho nic. Přesto se však Breivik v jednu chvíli dostal do hledáčku norských bezpečnostních služeb, pár měsíců před útoky, v březnu 2011 poté, co si v polském internetovém obchodě koupil velké množství hnojiva dusičnanu amonného. Hnojivo bylo použito k výrobě bomby v autě, kterou Breivik odpálil v Oslu. Brzy byl ale ze seznamu vyřazen, protože tvrdil, že nákupy byly určeny pro použití na farmě, kterou si pronajal.¹²⁹

Breivikova cesta k násilí pravděpodobně nevycházela z jeho výchovy. Ačkoli se jeho rodiče rozvedli, když mu byl jeden rok, on sám o sobě napsal, že měl šťastné dětství. Breivik napsal, že cílem útoků, které připravoval několik let, bylo upozornit na svůj manifest nazvaný "2083: Evropská deklarace nezávislosti". Breivik byl s největší pravděpodobností ovlivněn některými protiislámskými blogy, které byly rozšířené v Evropě. Breivik v tomto patnácti set stránkovém manifestu, který krátce před útoky zveřejnil na internetu, obhajoval své násilí. Breivik v manifestu vyzval k ukončení islámské kolonizace a islamizace západní Evropy a také vzestupu multikulturalismu a vinil z této problematiky norské politiky, konkrétně právě vládní Stranu práce, která byla dlouhodobě pro přistěhovalce. V této době totiž více než 12% pětimilionové norské populace tvořili přistěhovalci nebo děti přistěhovalců.¹³⁰

---

¹²⁸ MELLE, Ingrid. The Breivik case and what psychiatrists can learn from it. In: *World Psychiatry*. Online. 12(1). 2013, s. 16-21. ISSN 1723-8617. Dostupné z:

doi:<https://doi.org/10.1002/wps.20002>, [citováno 2024-03-03]. str. 16

¹²⁹ SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z:

https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-03-03]. kap. 2

¹³⁰ Tamtéž, kap. 2

Soud v Oslu prohlásil Breivika za příčetného, a tudíž odpovědného a odsoudil ho za vraždu 77 lidí k 21 letům vězení.¹³¹ Ve vězení však pravděpodobně stráví zbytek života, protože trest mu může být prodloužen, a to případně na neurčito, pokud bude stále považován za nebezpečného pro společnost.¹³²

Závěrem bych jen podotkl, že Anders Breivik byl zjevně rozpolcený a rozněvaný mladý muž, našťvaný na tehdejší společnost a politiku a její vývoj. Podle svého manifestu začal již v roce 2002 přemýšlet o tom, že podnikne akci na obranu svobodných a původních obyvatel Evropy. Nesouhlasil se vznikající multikulturní zemí, její liberální politikou a celkovou otevřeností vůči menšinám, protože to ohrožovalo jeho identitu a on se cítil své zemi čím dál tím více odcizený. Místo toho, aby Breivik svůj hněv směřoval do různých nenásilných akcí a protestů, rozhodl se vrátit úder v jednom z nejhorších útoků osamělých vlků v historii.¹³³ Tento čin, a hlavně jméno Andres Behring Breivik se pro budoucí generace bezpochyby stalo synonymem pro pojmy „osamělý vlk“ a „terorismus osamělých vlků“, jelikož takto rozsáhlý útok, co se obětí týče spáchaný jedincem byl v Evropě první svého druhu.

---

¹³¹ MELLE, Ingrid. The Breivik case and what psychiatrists can learn from it. In: *World Psychiatry*. Online. 12(1). 2013, s. 16-21. ISSN 1723-8617. Dostupné z:

doi:<https://doi.org/10.1002/wps.20002>, [citováno 2024-03-03]. str. 19

¹³² SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z:

https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet, [citováno 2024-03-03]. kap. 2

¹³³ Tamtéž, kap. 2

4.2 Útok na redakci časopisu Charlie Hebdo, 2015

Said a Chérif Kouachi zaútočili 7. ledna 2015 na redakci francouzského satirického týdeníku Charlie Hebdo a zabili 12 lidí včetně šéfredaktora časopisu Stéphana Charbonniera a dalších známých francouzských karikaturistů. O dva dny později po dramatickém pronásledování, které přešlo v situaci s rukojmími, policie bratry Kouachiovy zabila. Ve stejné době zaútočil třetí terorista, Amedy Coulibaly, na židovský supermarket a zabil čtyři lidi, než byl také zabit policií. Útok na Charlie Hebdo se brzy stal vysoce symbolickou událostí, která odráží základní boj mezi svobodou slova a náboženskými hodnotami. Heslo "Je Suis Charlie" ("Já jsem Charlie"), se stalo symbolem francouzské a evropské jednoty uprostřed toho, co bylo považováno za národní trauma.¹³⁴

Ve středu 7. ledna v 11:30 přijel k budově Charlie Hebdo na ulici Nicolase-Apperta černý Citroen. Vystoupili z něj dva maskovaní ozbrojenci oblečení celý v černém, jak bylo později zjištěno, jednalo se o bratry Cherifa a Saida Kouachiovy, ozbrojení útočnými puškami kalašnikov se přiblížili k budově. Jakmile vstoupili dovnitř, zeptali se, kde se nacházejí kanceláře časopisu, a poté zastřelili místního správce. Jedna z karikaturistek časopisu a zároveň svědkyně, popsala, že se právě vrátila do budovy poté, co vyzvedla dceru ze školky, když ji ozbrojenci vyhrožovali a nutili ji zadat kód ke vstupu do redakce ve druhém patře, kde se konala týdenní redakční porada. Muži po vstupu do druhého patra zahájili palbu a zabili policejního strážce redakce, poté se jmenovitě zeptali na redaktora Stephana Charbonniera, známého jako Charb, a další čtyři karikaturisty a zabili je spolu s dalšími třemi pracovníky redakce a hostem, který se schůzky účastnil. Svědci uvedli, že slyšeli, jak ozbrojenci křičí "Pomstili jsme proroka Mohameda" a "Bůh je veliký" v arabštině. Policie, která byla na střelbu upozorněna, dorazila na místo, když ozbrojenci opouštěli budovu. Bohužel ještě, než se útočníkům podařilo ujet, tak zabili jednoho policistu. Únikový vůz byl následně nalezen opuštěný asi 3 km severně od redakce Charlie Hebdo. Vyšetřovatelé v autě našli zápalné lahve a dvě džihádistické vlajky. Útočníci poté ukradli další auto a znovu

---

¹³⁴ LUENGO, María a Karoline Andrea IHLEBÆK. Journalism, solidarity and the civil sphere: The case of Charlie Hebdo. In: *European Journal of Communication*. Online. 34(3). s. 286-299. Dostupné z: doi:10.1177/0267323119844411, [citováno 2024-03-07]. str. 287

zmizeli. V Paříži byla tou dobou vyhlášena nejvyšší pohotovost a byla zahájena rozsáhlá bezpečnostní operace, při níž bylo do ulic hlavního města nasazeno dalších 500 policistů. Následujícího dne ve čtvrtek 8. ledna, kdy policie pokračovala v pátrání po podezřelých z útoku na Charlie Hebdo, zastřelil kolem 8:45 na jižním pařížském předměstí osamělý střelec dva lidi. Střelec ozbrojený samopalem a pistolí zastřelil policistku a zranil jednoho muže, poté utekl. Francouzské úřady nejprve odmítly jakoukoli spojitost mezi střelbou a vraždami v redakci Charlie Hebdo, ale později potvrdily, že tyto dvě události spolu souvisejí. Zásadní průlom v pátrání po podezřelých z útoku na Charlie Hebdo nastal den po útocích kolem 10:30, kdy uprchlíci přepadli čerpací stanici severovýchodně od Paříže. Následující den v pátek ráno, poté co se zmocnili dalšího vozidla ve městě Montagny Sainte Felicite, byl Said Kouachi při přestřelce s policií zasažen do krku a hon po podezřelých z útoku na Charlie Hebdo vstoupil do závěrečné fáze. Uprchlíci se skrývali v tiskárně Creation Tendance Decouverte v průmyslovém areálu asi 35km od Paříže. Těsně před 17:00 byla celá dramatická situace ukončena, když z budovy tiskárny oba bratři vyšli a začali stříleli na policii. Oba podezřelí byli zabití a dva policisté byli zraněni. V Paříži mezitím probíhalo další obléhání. Zatímco bratři Kouachiové byli obklíčeni v tiskárně, francouzské úřady potvrdily, že existuje souvislost mezi vraždami v Charlie Hebdo a střelbou na policistku. Střelec, identifikovaný jako dvaatřicetiletý Amedy Coulibaly vzal několik lidí jako rukojmí v košer supermarketu na východě Paříže a vyhrožoval zabitím lidí, pokud bratři Kouachiové nebudou propuštěni na svobodu. Policie budovu rychle obklíčila. Několik minut poté, co obléhání tiskárny skončilo, přibližně v 17:15, vyrazilo speciální komando proti Coulibalymu, střelce zastřelilo a osvobodilo 15 rukojmích z obchodu, ale zároveň se našli těla čtyř rukojmích.¹³⁵

Motiv jejich útoku byl zjevně nábožensky podložený, konkrétně šlo o pomstu za zneuctění proroka Mohameda, kterého se dopustila redakce Charlie Hebdo ve svém týdeníku. Ztvrzuje to i fakt, že během svého útoku na redakci vykřikovali „Alláhu Akbar“. Dále se vědělo, že Cherif Kouachi je podezřelý z účasti v teroristických skupinách již nejméně deset let. Již v lednu 2005 byl zatčen

---

¹³⁵ *Charlie Hebdo attack: Three days of terror*. Online. BBC News, 2015. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-30708237>, [citováno 2024-03-07].

v Paříži, když se chystal odletět přes Sýrii do Iráku a v roce 2008 odsouzen ke třem letům vězení za tuto plánovanou cestu za účelem teroristického tréninku a náborů nových sympatizantů pro IS.¹³⁶ Druhý z bratrů se během pobytu v Jemenu v roce 2011 setkal s předním kazatelem Al-Káidy Anwarem al-Awlakím. Awlakí byl považován za vlivného mezinárodního verbíře hnutí Al-Káida a významnou osobnost. Said Kouachi patřil mezi řadu cizinců, kteří do země vstoupili za účelem studia náboženství.¹³⁷ Z toho nám vyplývá, že i když útočníci v minulosti navázali kontakt s teroristickými organizacemi, tak i přesto se jedná o útok osamělých vlků, protože teroristický útok na redakci Charlie Hebdo nebyl v žádném případě organizován, veden ani spáchán žádnou teroristickou organizací. Tito útočníci jednali z vlastní vůle a na vlastní pěst na základě sympatií a sdílených názorů a myšlenek s danou extremistickou ideologií, která je následně dovedla až k radikalizaci.

4.3 Teroristický útok kamionem na vánoční trh v Berlíně, 2016

Do davu na vánočním trhu v centru Berlína narazil 19. prosince 2016 nákladní automobil, který zabil 12 lidí a 49 jich zranil. Konkrétně ve 20:14 místního času narazil nákladní vůz naložený ocelovými nosníky do lidí shromážděných kolem vánočních stánků prodávajících svažené víno a klobásy. Trh na náměstí Breitscheidplatz nedaleko známého berlínského Pamětního kostela císaře Viléma byl v tu dobu plný turistů i místních obyvatel. Nákladní auto projelo tržištěm 50-80 metrů a cestou vjelo do několika stánků a zanechalo za sebou nemalou spoušť a desítky obětí. Dle svědků mohla být rychlost nákladního vozu zhruba 60 km/h. Po zastavení nákladního vozu řidič údajně utekl do tmy nedalekého parku.¹³⁸

Po prohlídce nákladního vozu, který byl registrován v Polsku, úřady objevily legální doklady totožnosti patřící Amrimu. V kabině vozidla byly později nalezeny také Amriho otisky prstů. Pachatelovo celé jméno bylo Anis Ben-Mustafa Ben-

---

¹³⁶ *Confusion as French Hunt Magazine Attack Suspects*. Online. NBC News, 2015. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/storyline/paris-magazine-attack/confusion-french-hunt-magazine-attack-suspects-n281761>, [citováno 2024-03-07].

¹³⁷ GHOBARI, Mohammed. *Exclusive: Paris attack suspect met prominent al Qaeda preacher in Yemen – intelligence source*. Online. REUTERS, 2015. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-france-shooting-yemen-idUSKBN0KI0PW20150109/>, [citováno 2024-03-07].

¹³⁸ Berlin lorry attack: What we know. In: *BBC News*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-38377428>, [citováno 2024-03-05].

Outhman Amri.¹³⁹ K jeho dopadení došlo v Itálii poblíž Milána, dle italských úřadů byl Amri zastřelen poté, co policisté zastavili jeho vůz při rutinní kontrole. Amri údajně vytáhl zbraň začal střílet na italské policisty a vykřikoval „Alláhu Akbar“ („Bůh je veliký“), přičemž jednoho policistu zranil. Druhý policista následně palbu opětoval a pachatele zabil.¹⁴⁰

Motivace jeho útoku není úplně přesně známa, ale lze s největší pravděpodobností konstatovat, že se jednalo o nábožensky motivovaný útok. K jeho motivaci pro spáchání útoku nejspíše přispěla komunikace s radikálním islamistickým kazatelem Ahmadem Abdalázízem A., jenž byl považován za hlavního ideologa islámského fundamentalismu v Německu a který byl zadržen německými úřady v listopadu 2016. Ke konečnému rozhodnutí útok provést ho mohla dovést i osobní frustrace, protože když v červenci 2016 žádal v Německu o azyl, tak mu ho úřady zamítly a následně bylo rozhodnuto o jeho vyhoštění, protože měly podezření, že má kontakty a vazby na islamisty a představuje tak hrozbu pro bezpečnost země. Z tohoto důvodu byl víc jak půl roku sledován tajnou službou, ta však musela své sledování ukončit v září 2016 pro nedostatek důkazů. Během celé této doby nebyla deportace možná kvůli neplatnému pasu, ten z Tuniska bohužel přišel až dva dny po spáchání útoku na vánoční trh v Berlíně.¹⁴¹

Tento teroristický útok považujeme za útok osamělého vlka i přesto, že Islámský stát (IS) se k němu přihlásil a uvedl, že útok na vánoční trh provedl jeden z jeho vojáků.¹⁴² Je to z toho důvodu, že Islámský stát nepředložil žádné důkazy a nebyla prokázána ani Amriho účast nebo komunikace s touto organizací. Jeho radikalizace a celý průběh procesu radikalizace byl, jak je u osamělých vlků často pravidlem, výsledkem vlastního studia islámské radikální ideologie.

---

¹³⁹ Berlin lorry attack: What we know. In: *BBC News*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-38377428>, [citováno 2024-03-05].

¹⁴⁰ Anis Amri. In: *NOVINKY.CZ*. Online. 2017. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/tag/anis-amri-14200>, [citováno 2024-03-05].

¹⁴¹ Tamtéž

¹⁴² Berlin lorry attack: What we know. In: *BBC News*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-38377428>, [citováno 2024-03-05].

Obrázek 4 – Dráha nákladního vozu

Zdroj: BBC.com¹⁴³

Na výše přiloženém obrázku je oranžovou šipkou znázorněna dráha průjezdu nákladního automobilu tržištěm a místo jeho zastavení. Celkový průjezd vánočním tržištěm byl zhruba 80 metrů dlouhý.

V této kapitole byly podrobně prozkoumány a analyzovány tři případové studie útoků osamělých vlků v Evropě. Tyto útoky poukázaly na široké spektrum motivací a metod, použitých pro spáchání teroristického útoku osamělým vlkem. Všechny uvedené útoky měly značný dopad na společnost, bezpečnostní politiku a veřejné vnímání terorismu v daných zemích. Od bombového útoku a střelby v Norsku, přes útok na redakci Charlie Hebdo ve Francii, až po tragický incident s nákladním vozem na vánočním trhu v Německu, každý z těchto útoků hluboce otřásl danou zemí a navždy negativně poznamenal spoustu lidí. Analýza těchto případů zdůrazňuje složitost a mnohostrannost fenoménu terorismu osamělých vlků. Tyto incidenty ukazují, jak jednotlivci, často motivováni extrémními ideologiemi nebo osobními přesvědčeními, mohou být schopni provést smrtící útoky s minimální nebo dokonce bez jakékoliv podpory ze strany vnější teroristické organizace. Také poukazují na komplikace, kterým čelí bezpečnostní služby

¹⁴³ Berlin lorry attack: What we know. In: *BBC News*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-38377428>, [citováno 2024-03-05].

v identifikaci těchto jedinců a prevenci jejich útoků. V závěru lze konstatovat, že boj proti osamělým vlkům je nikdy nekončící a velmi složitý. Vyžaduje společné úsilí a podporu napříč Evropou, aby se minimalizovalo riziko budoucích útoků a zajistila ochrana životů a základních svobod všech občanů.

Závěr

V této bakalářské práci byl podrobně prozkoumán fenomén terorismu osamělých vlků v Evropě, který se v poslední době ukazuje jako jeden z významných bezpečnostních problémů v Evropě. V první především teoretické části práce je prostřednictvím kompilace vytvořen ucelený a smysluplný text, který má čtenáři nejen shrnout, ale i pomoci lépe porozumět hlavním problematickým oblastem fenoménu terorismu osamělých vlků a vytvořit tak obecný přehled ohledně této problematiky. Důraz byl v práci kladen na seznámení se se základními pojmy, které čtenáře následně doprovázely v průběhu celé práce a pomohly se mu lépe orientovat v dané problematice, ale také nebyla opomenuta analýza historického kontextu, obecné charakteristiky a společné znaky osamělých vlků, jejich typologie, motivace či popis konkrétních případů terorismu osamělých vlků na území Evropy. V práci bylo dále zdůrazněno, jak významnou roli hrají při radikalizaci jedinců moderní technologie, internet a sociální média, a byly představeny různé strategie, které Evropa implementuje pro boj proti této rostoucí hrozbě. Všechny tyto části práce čtenáři ukázaly složitost a multifaktorovou povahu tohoto fenoménu.

Bakalářská práce by měla čtenáři poskytnout obecný a ucelený pohled na problematiku terorismu osamělých vlků. Na základě poznatků získaných z druhé hlavní části práce zaměřené na vývoj a současný stav terorismu osamělých vlků v Evropě lze konstatovat, že i přes klesající trend v počtu útoků osamělých vlků za posledních několik let, tak účinný boj proti tomuto druhu terorismu vyžaduje komplexní přístup zahrnující nejen represivní, ale i preventivní a v neposlední řadě reaktivní strategie, ale samozřejmě je také nezbytná spolupráce mezi státy, mezinárodními organizacemi či bezpečnostními složkami ale i civilní společností. Zvláštní pozornost by měla být věnována preventivním opatřením, která by měla být cílená nejen na potenciální pachatele, ale i na širší veřejnost, s cílem zvýšit povědomí o této problematice a snížit tak riziko radikalizace.

Z třetí a závěrečné části bakalářské práce, která se zabývala popisem a analýzou konkrétních útoků na území Evropy za posledních několik let lze vyvodit, že osamělí vlci se stávají čím dál tím více nepředpověditelnými, co se

jejich útoků týče. To má na svědomí i fakt, že jejich modus operandi se poměrně dost zjednodušuje a prostředky jejich útoků již nejsou tolik omezené jako tomu bylo dříve. Práce pomohla odkrýt i řadu výzev a limitací spojených s problematikou terorismu osamělých vlků a oblastí, které vyžadují další zkoumání. Jedná se zejména o obtíže v oblasti identifikace potenciálních pachatelů, kteří často působí izolovaně a bez přímého propojení a kontaktu s větší teroristickou organizací. Tyto výzvy poukazují na potřebu dalšího výzkumu, který by mohl poskytnout hlubší pochopení psychologických, sociálních a ideologických faktorů vedoucích k radikalizaci a následné teroristické aktivitě.

Závěrem lze konstatovat, že terorismus osamělých vlků je komplexní problém a bude i nadále představovat významnou bezpečnostní výzvu pro Evropu. Cílem této práce je přispět k lepšímu pochopení tohoto komplexního jevu a poskytnout tak užitečný základ pro formulaci dalších poznatků či vytvoření efektivnějších opatření pro boj s tímto typem terorismu.

Seznam literatury

1. Additional Protocol to the Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism (CETS No. 217). *Council of Europe*. Online. Riga, 2015. Dostupné z: <https://rm.coe.int/168047c5ea>
2. *Anis Amri*. Online. In: NOVINKY.CZ. 2017. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/tag/anis-amri-14200>
3. BAKER, Edwin a Beatrice DE GRAAF. Lone Wolves: How to Prevent This Phenomenon? *ICCT – Expert Meeting Paper. The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2010. Dostupné z: doi:10.19165/2010.2.01
4. BATES, Rodger A. Dancing With Wolves: Today's Lone Wolf Terrorists. *The Journal of Public and Professional Sociology*. Online. 2012. Dostupné z: <https://digitalcommons.kennesaw.edu/jpps/vol4/iss1/1>
5. Berlin lorry attack: What we know. In: *BBC News*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-38377428>
6. BIS. Terorismus. Bezpečnostní a informační služba ČR. Online. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus/>
7. BURTON, Fred a Scott STEWART. The "Lone Wolf" Disconnect. *Worldview*. Online. 2008. Dostupné z: <https://worldview.stratfor.com/article/lone-wolf-disconnect>
8. *Confusion as French Hunt Magazine Attack Suspects*. Online. NBC News, 2015. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/storyline/paris-magazine-attack/confusion-french-hunt-magazine-attack-suspects-n281761>
9. Definice pojmu terorismus. Ministerstvo vnitra České republiky. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
10. DICKSON, L. W., Lone Wolf Terrorism. A Case Study: The Radicalization Process of a Continually Investigated & Islamic State Inspired Lone Wolf Terrorist. Online. 2015. Dostupné z: <http://www.divaportal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1487949&dswid=3040>.
11. Europe Convention on the Prevention of Terrorism (CETS No. 196). *Council of Europe*. Online. Varšava, 2005. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16808c3f55>

12. EUROPEAN COUNCIL. *Informal meeting of the Heads of State or Government-Statement by the members of the European Council*. Online. Brusel, 2015. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/02/12/european-council-statement-fight-against-terrorism/>
13. EUROPEAN COUNCIL. *Joint statement by the EU home affairs ministers on the recent terrorist attacks in Europe*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/11/13/joint-statement-by-the-eu-home-affairs-ministers-on-the-recent-terrorist-attacks-in-europe/>
14. EUROPEAN COUNCIL. *The EU's response to terrorism*. Online. 13.2.2024. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/fight-against-terrorism/>
15. European Union Terrorism Situation and Trend Report 2019. *Europol*. Online. Dostupné z: doi:10.2813/788404
16. European Union Terrorism Situation and Trend Report 2020. *Europol*. Online. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020#downloads>
17. European Union Terrorism Situation and Trend Report 2021. *Europol*. Online. Dostupné z: doi:10.2813/677724
18. European Union Terrorism Situation and Trend Report 2022. *Europol*. Online. Dostupné z: doi:10.2813/467703
19. European Union Terrorism Situation and Trend Report 2023. *Europol*. Online. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: doi: 10.2813/302117
20. European Union: Council of the European Union. *The European Union Counter-Terrorism Strategy*. Online. 2005. Dostupné z: <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/council/2005/en/61243>
21. EUROPOL. *EU Terrorism Situation & Trend Report*. Online. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/eu-terrorism-situation-and-trend-report>

22. GHOBARI, Mohammed. *Exclusive: Paris attack suspect met prominent al Qaeda preacher in Yemen – intelligence source*. Online. REUTERS, 2015. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-france-shooting-yemen-idUSKBN0KI0PW20150109/>
23. GRIGORYAN, Lusine, Vladimir PONIZOVSKIY a Shalom SCHWARTZ. *Motivations for violent extremism: Evidence from lone offenders' manifestos*. Online. 2023. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/josi.12593>
24. *Charlie Hebdo attack: Three days of terror*. Online. BBC News, 2015. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-30708237>
25. IORILLO, Pasquale. UNDERSTANDING THE LONE WOLF PHENOMENON. *Int. J. of Adv. Res.* Online. 11(11), 615-625. ISSN 2320-5407. Dostupné z: [doi:10.21474/IJAR01/17862](https://doi.org/10.21474/IJAR01/17862)
26. KAATI, Lisa a Pontus SVENSON. Analysis of Competing Hypothesis for Investigating Lone Wolf Terrorist. *2011 European Intelligence and Security Informatics Conference*. Online. IEEE, 2011, 295-299. Dostupné z: [doi:10.1109/EISIC.2011.60](https://doi.org/10.1109/EISIC.2011.60)
27. KNEDLÍK, Petr. *Útoky osamělých vlků na měkké cíle na území států Evropy*. Online. Kladno, 2017. Dostupné z: <https://dspace.cvut.cz/handle/10467/74780?show=full>. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, fakulta biomedicínského inženýrství. PhDr. Václav Adámek.
28. KREJČOVÁ, Jana. *Trestněprávní a kriminologické aspekty terorismu*. Online. Plzeň, 2022. Dostupné z: <https://otik.uk.zcu.cz/handle/11025/48363>. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, fakulta právnická. doc. JUDr. Jan Chmelík, Ph.D
29. LEENAARS, Jan a Alastair REED. *Understanding Lone Wolves: Towards a Theoretical Framework for Comparative Analysis*. *The Hague: International Centre for Counter-Terrorism*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.icct.nl/sites/default/files/import/publication/ICCT-Leenars-Reed-Understanding-Lone-Wolves-April-2016.pdf>

30. LUENGO, María a Karoline Andrea IHLEBÆK. Journalism, solidarity and the civil sphere: The case of Charlie Hebdo. In: *European Journal of Communication*. Online. 34(3). s. 286-299. Dostupné z: doi:10.1177/0267323119844411
31. MELLE, Ingrid. The Breivik case and what psychiatrists can learn from it. In: *World Psychiatry*. Online. 12(1). 2013, s. 16-2. ISSN 1723-8617. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1002/wps.20002>
32. MONAHAN, John. The Individual Risk Assessment of Terrorism. *Psychology Public Policy and Law* 18(2). Online. 2011. Dostupné z: doi:10.1037/a0025792
33. NESSER, Petter. Research Note: Single Actor Terrorism: Scope, Characteristics and Explanations. *Perspectives on Terrorism*. Online. 2012. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26296894>
34. PANTUCCI, Raffaello, Clare ELLIS a Lorien CHAPLAIS. Lone-Actor Terrorism: Literature Review. Online. 2015. ISSN 2397-0286. Dostupné z: <https://www.isdglobal.org/isd-publications/lone-actor-terrorism-literature-review/>
35. PANTUCCI, Raffaello. A Typology of Lone Wolves: Preliminary Analysis of Lone Islamist Terrorists. Online. 2011. Dostupné z: https://icsr.info/wp-content/uploads/2011/04/1302002992ICSRPaper_ATypologyofLoneWolves_Pantucci.pdf
36. POSŁUSZNA, Elżbieta. *Terrorism of Lone Wolves: A Socio-Psychological Approach*. *Safety & Defense*, 6(1), 109-118. Online. 2020. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.37105/sd.69>
37. Radikalizace. Ministerstvo vnitra České republiky. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>
38. Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu (2002/475/SVV)
39. S. HAMM, Mark a Ramón SPAAIJ. The Age of Lone Wolf Terrorism. Online. Columbia University Press, 2017. ISBN 9780231181747. Dostupné z: libgen.li/file.php?md5=fef7a672f5348ea8afb7a9ce3f9d63e7

40. SIMON, Jeffrey D. *Lone Wolf Terrorism: Understanding the Growing Threat*. Online. New York: Prometheus Books, 2013. ISBN 978-1-61614-647-4. Dostupné z: https://www.amazon.com/Lone-Wolf-Terrorism-Understanding-Growing-ebook/dp/B00BEZ9UYM/ref=monarch_sidesheet
41. SVOBODOVÁ, Iveta. *Fenomén teroristů známých jako "osamělí vlci"*. Online. Praha, 2018. Dostupné z: <https://katalog.polac.cz/Record/POLAC.111437>. Diplomová práce. Policejní akademie České republiky v Praze, fakulta bezpečnostního managementu. Doc. Ing. Jozef Sabol, DrSC.
42. Timeline: How Norway's terror attacks unfolded. BBC News. Online. Londýn: BBC, 2012. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-14260297>
43. United Nations. International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism. Online. 1999. Dostupné z: <https://treaties.un.org/doc/db/terrorism/english-18-11.pdf>
44. UNITED NATIONS. Regional Counter-Terrorism Approaches. *United Nations Office on Drugs and Crime*. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.unodc.org/e4j/en/terrorism/module-5/key-issues/european-region.html>
45. WEIMANN, Gabriel. Journal of Terrorism Research: Lone Wolves in Cyberspace. Online. 2012. Dostupné z: <https://www.readcube.com/articles/10.15664/jtr.405>
46. Zpravodajství, Evropský parlament. Radikalizace v EU: Co vlastně znamená a jak jí předcházet?. Online. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20210121STO96105/radikalizace-v-eu-co-vlastne-znamena-a-jak-ji-predchazet>

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Plánovací cyklus teroristů.....	27
Obrázek 2 - Počet jednotlivých útoků osamělých vlků mezi lety 2018-2022 (dokončených i neúspěšných).....	46
Obrázek 3 - Breivikovi oběti na ostrově Utøya	52
Obrázek 4 – Dráha nákladního vozu.....	59

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
BIS	Bezpečnostní informační služba
EISIC	European Intelligence and Security Informatics Conference
EU	Evropská unie
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
IS	Islámský stát